

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

בפני כבוד השופט צ. ויצמן, אב"ד
כבוד השופטת ה. סילש
כבוד השופט א. גורמן

המערער פלוני
והמשיב שכנגד : ע"י ב"כ עו"ד שרון ליכט פטרן ואח'

נגד

המשיבה פלונית
והמערער שכנגד : ע"י ב"כ עו"ד טליה קופלמן פרדו ואח'

פסק דין

ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בפ"ת (כב' הש' יוכבד גרינוולד-רנד) מיום 8.3.20 במסגרתו הכריע בית משפט קמא בשלוש תובענות שהוגשו ע"י המשיבה - תביעה רכושית (תמ"ש 25688-12-13), תביעת משמורת והסדרי שהות (תמ"ש 29730-04-14) ותביעת מזונות (16607-02-14).

לצרכי נוחות יכונה להלן המערער והמשיב שכנגד – המערער ואילו המשיבה והמערער שכנגד תכונה להלן – המשיבה.

הנדרש לנדון

1. הצדדים חיו יחדיו כידועים בציבור מיום 31.12.01 ועד ליום 1.6.12, מועד בו עזבה המשיבה את בית הצדדים ואשר נקבע ע"י בית משפט קמא כמועד הקרע. המערער עורך דין המנהל משרד עורכי דין המעסיק עורכי דין רבים והמשיבה, אשר עבדה כדיילת אוויר עת הכירו הצדדים, לא עבדה במהלך החיים המשותפים, ומעת לידת בנם הבכור של הצדדים שימש המערער כמפרנס היחיד בבית.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 20-06-56634 פלוני נ. פלונית

2. לצדדים שלושה ילדים - י., בגיר יליד 1.8.02; י., יליד 18.1.06; א., יליד 21.5.08.

3. הצדדים חיו ברמת חיים גבוהה ובכלל זה מגורים במדור מרווח, נסיעות לחו"ל, העסקת אוֹפּר במשרה מלאה, שהייה במלונות יוקרה וכיוצ"ב, ובדומה הילדים השתתפו בחוגי העשרה, היו מנויים לתאטרון ולקחו חלק בקייטנות קיץ.

4. ביום 2.3.11, רכשו הצדדים בית בישוב **** בעלות של כ- 7,050,000 ₪ (להלן - הבית ו/או בית המגורים). התמורה שולמה חלקה מהון עצמי וחלקה באמצעות משכנתא (כפי שנבהיר ביתר פירוט בהמשך הדברים). בני הזוג נכנסו להתגורר בבית בחודש 12/11, היינו מספר חודשים מועט קודם לפרידתם.

5. אחר שעזבה המשיבה את בית הצדדים, המשיכו הילדים להתגורר בבית המגורים, כאשר כל אחד מההורים מגיע לבית לשהות עימם בימים מוסכמים (הסדר הידוע בכינויו נסטינג (=nesting; קינון)).

6. ביום 12.12.13 הגישה המשיבה את תביעותיה הנזכרות בפתיח.

חוות הדעת החשבונאית

7. לצורך בירור המחלוקות בהליך הרכושי מינה בית משפט קמא כמומחה חשבונאי מטעמו את רו"ח שי עינת, לצורך קבלת חוות דעתו באשר לחלוקת הרכוש בין הצדדים.

המומחה הגיש את חוות דעתו ביום 9.2.18 (להלן - חוות הדעת) ולאחר שנחקר על חוות דעתו הגיש חוות דעת מתוקנת ביום 6.5.19 (להלן - חוות הדעת המתוקנת).

בחוות דעתו מצא המומחה, בין השאר, כי הבית נרכש בעלות של 7,075,445 ₪ וזאת באמצעות הלוואת משכנתא בסך של 5,874,738 ₪, כספים שהתקבלו ממכירת דירה שהייתה בבעלות המשיבה טרם לקשר הזוגי בין הצדדים בסך של 619,973 ₪, וכספים משותפים לצדדים בסך של 580,734 ₪.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

ביום 14.9.14, במסגרתו של ההליך המשפטי, נמכר הבית בתמורה לסך של 7,700,000 ₪, ע"י ב"כ הצדדים שמונו ככונסי נכסים, לצורך כך. לאחר פירעון המשכנתא שרבצה על הבית וההוצאות הנלוות, נותר סכום כספי של 1,781,615 ₪ בחשבון הנאמנות שנפתח לצורך כך, נכון למועד עריכת חוות הדעת (ראו כלל התחשיבים לעניין עלויות רכישת הבית, אופן מימון, שיעור התמורה שהתקבלה ממכירתו ואופן השקעת כספי התמורה בחשבון הנאמנות בעמ' 8-9 לחוות הדעת).

כך נמצא כי בבעלות הצדדים מניות בחברה המחזיקה קרקעות ברומניה אשר נרכשו על ידי המערער במהלך תקופת הקשר הזוגי, וכי שווין ליום 1.6.12 (הוא מועד הקרע, כפי שיפורט להלן), עומד ע"ס 429,324 ₪ (עמ' 11 לחוות דעת המתוקנת).

עוד נמצא כי לכל אחד מהצדדים חשבונות בנק אשר היו ביתרה שלילית במועד הקרע, קופות פנסיה קרנות גמל וקרנות השתלמות, וכן כי בשימושם ובבעלותם שלושה כלי רכב.

8. המומחה הוסיף ובחן בחוות דעתו את סוגיית נכסי הקריירה והמוניטין של הצדדים ומצא כי המשיבה עבדה כדיילת אוויר בחברת אל על, ובמהלך חייהם המשותפים של הצדדים סיימה תואר ראשון בתקשורת וניהול, אך לא עסקה בתחום. לאחר סיום עבודתה, למדה 3 קורסים שונים במקצועות הידרותרפיה, שיאצו והדרכת שחייה לתינוקות, אך ניסיונותיה לעסוק בתחומים אלו לא צלחו, ממילא אין לייחס לה נכסי קריירה (עמ' 16 לחוות הדעת המתוקנת).

מאידך, המערער היה שותף לאורך השנים בשותפויות שונות של משרדי עורכי דין המובילים בתחומם, הוא ידוע כלטיגטור מוביל בתחום האזרחי ובכלל זה בתחומי ההגבלים עסקיים, אגודות שיתופיות, חדלות פרעון ועוד. כך צוין כי המערער פעל באמצעות חברת ארנק - חברת אבקן (עמ' 16 לחוות הדעת המתוקנת), ולפיכך לצורך בירור נכסי הקריירה שלו נבחנו אף הכנסות החברה. המומחה מצא כי המערער נכנס לקשר הזוגי "כאשר בידו כבר נכסי קריירה" בהיותו עו"ד פעיל, שותף שווה בשותפות בינונית עם הכנסות נאות. ואולם במהלך הקשר הזוגי לא הושבח

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

אותו מוניטין שכן בין השנים 1999 ל - 2003, מועדים הסמוכים לתחילת הקשר בין הצדדים, הייתה ההכנסה השנתית הממוצעת (ברוטו) של המערער כ - 1,057,361 ₪ (עמ' 25 לחוות הדעת המתוקנת) ובשנים הסמוכות למועד הפירוד הייתה הכנסתו הממוצעת דומה - 1,075,754 ₪ (עמ' 27 לחוות הדעת המתוקנת).

המומחה העריך, אפוא, כי שוויו של המוניטין של המערער לא עלה, במהלך 10.5 שנות הקשר הזוגי, וכי בהתייחס לשיטת המכפיל ואף לשיטת עודף הכנסות על הכנסה נורמטיבית, הוא עמד על סך של כ - 1,500,000 ₪, סך אשר, כאמור, לא השתנה במועדים שבין תחילת הקשר לסיומו (עמ' 27-29 לחוות הדעת המתוקנת).

9. בחוות דעת המעודכנת שניתנה, כאמור, אחר חקירתו של המומחה, עודכנו יתרות הנכסים למועד הקרע (1.6.12) באופן הבא (עמ' 32 לחוות הדעת המתוקנת)-

- א. שווי נכסיו הפיננסיים של הנתבע הופחת והועמד על סך של 405,300 ₪.
 - ב. שווי הרכבים לאחר הפחתת הלוואות, שנטלו בגינם, סך של 21,749 ₪.
 - ג. שווי מניות אחזקת הקרקעות ברומניה, סך של 429,325 ₪.
 - ד. יתרת כספי מכירת הבית, סך של 1,826,671 ₪.
 - ה. מוניטין אישי של הנתבע, סך של 1,500,000 ₪.
- סה"כ נכסי הצדדים, סך של 4,183,114 ₪.

על מנת שלא להטריח את הקורא לא נפרט את כלל טענות הצדדים עובר למתן פסק דינו של בית משפט קמא ונסתפק בפירוט טענותיהם במסגרת הערעור דנן, היינו הטענות שהעלו כנגד קביעות בית משפט קמא בפסק דינו. לעניינו די שנאמר כי עיקר המחלוקת הרכושית שבין הצדדים הייתה באשר לאופן חלוקת הזכויות והרכוש בין הצדדים כמו גם סוגיית השתתפותה של המשיבה בהוצאות משותפות שונות אשר לטענת המערער שולמו על ידו בלבד, ובהחזרי הלוואות משותפות שהוחזרו על ידו.

פסק דינו של בית משפט קמא

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

10. **בכל הקשור למועד הקרע בין הצדדים** קבע בית המשפט כי מועד הקרע בין הצדדים הוא 1.6.12. שכן מועד זה הוא המועד בו עזבה המשיבה את בית הצדדים ויצאה מהחשבון המשותף, ובהתייחס לכך שהמערער טען למועד זה כמועד הקרע והמשיבה מצידה לא התייחסה לסוגיה זו בסיכומיה.

11. **בכל הקשור לבית המגורים** מצא בית המשפט לקבוע כי הבית נרכש ביום 2.3.11 בעלות של 7,050,000 ₪. החלק הארי של תמורת הרכישה מומן באמצעות משכנתא בסך של כ - 5,800,000 ₪ שנקלחה מבנק הפועלים. סכום נוסף של 619,973 ₪, הובא על ידי המשיבה ממקורותיה החיצוניים ויתרת הסכום - 580,734 ₪, שולמה באמצעות קרנות השתלמות וכספים משותפים.

בית המשפט קבע כי קודם לאיזון המשאבים יש להחזיר לידי המשיבה את הסך שהעבירה לרכישת הבית מתמורת דירתה שלה שכן יש לראות בכספים אלו כספים השייכים למשיבה ואשר נצברו קודם לתחילת הקשר הזוגי ע"פ הוראת סע' 5 (א) (1) לחוק יחסי ממון בין בני זוג התשל"ג - 1973 (להלן - חוק יחסי ממון בין בני זוג) ואין לראות בהם ככספים שהוטמעו ברכוש המשותף. בית המשפט מצא כי הנכס היחיד אשר היה בבעלות המשיבה עובר לקשר הזוגי עם המערער הוא דירת המגורים שלה וכי היא ראתה בנכס זה מקור שיבטיח את עתידה הכלכלי ואת קורת הגג שלה וכי ניאותה למכור את הדירה אך ורק לבקשתו של המערער לצורך מימון רכישת הבית המשותף, אלא שבני הזוג הספיקו להתגורר בבית חודשים ספורים בלבד קודם לפירוד בניהם, לפיכך מטרת הכנסת הכספים לקופת המשותפת לא מומשה וממילא אין לראות בכספים אלו כספים שנטמעו ברכוש המשותף של הצדדים. ובלשונו של בית המשפט –

"אני סבורה כי במידה והיה נשאל "האדם הסביר", האם היה מממש את נכסו היחיד לצורך מימון רכישת בית בו יתגורר 4 חודשים בלבד, היה משיב בשלילה מוחלטת. כך התובעת שבפני"

היינו בית משפט קמא ראה במתת הכספי שהכניסה המשיבה עבור רכישת בית המגורים מתת המותנה במעין תנאי מכללא שהוא ישמש לרכישת בית שישמש

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

בפועל את הצדדים ולא כפי שאירע בנדון. בית המשפט אף זקף לחובת המערער בעניין זה את העובדה כי הבית נרשם על שמו בלבד. בית המשפט הוסיף ונסמך לצורך קביעתו הנזכרת על דבריו של המומחה החשבונאי בעדותו בבית המשפט לפיה, לטעמו, יש להשיב למשיבה את הכספים בצירוף הצמדה למדד הדור.

12. **בכל הקשור לחלוקה הרכושית** בית המשפט הוסיף והתייחס לפערי ההשתכרות המשמעותיים שבין הצדדים, כאשר הוא מעריך את הכנסתו החודשית של המערער בסכומים הנעים בין 80,000 ₪ ל – 100,000 ₪ ברוטו לחודש, ואילו את הכנסתה החודשית של המשיבה בסך של 7,500 ₪ ברוטו (סע' 85 לפסק הדין). בצד פערי השתכרות אלו בית המשפט סבר כי לא ניתן להתעלם מהסיוע של המשיבה למערער במהלך הקשר הזוגי בטיפול בקטינים אשר איפשר לו לשמש כבעלים יחיד של משרד עורכי דין המעסיק 18 עורכי דין ומגלגל מחזור כספי של כ – 8 מליון ₪ בשנה. אותו מוניטין של המערער אף סייע בידו לקבל הלוואת משכנתא בשיעור של 5.8 מליון ₪ מהבנק לצורך רכישת הבית ב**** (סע' 98 לפסק הדין).

בית המשפט סבר כי פערי ההשתכרות והיכולת הכלכלית שבין הצדדים, מצדיקים אף הם את הוצאת סך 619,973 ₪ מכלל הרכוש המיועד לחלוקה וכי יש לייחדו לטובת המשיבה ואיזון יתרת הכספים באופן שווה בין הצדדים. כמו כן מצא להקדים את חלוקת הזכויות הפנסיוניות והזכויות בקופת הגמל של הצדדים כבר עתה ולא להמתין עד למועד היגמלן.

כך מצא בית המשפט לחייב את המערער בתשלום חודשי של 3000 ₪ למשך 30 חודשים בגין מזונות משקמים נוכח פערי ההשתכרות בין הצדדים.

13. **בכל הקשור למניות החברה המחזיקה קרקעות ברומניה**, אשר לגביהן לא היו הצדדים חלוקים באשר לעצם השיתוף בהן אלא אך ורק באשר לאופן החלוקה – חלוקה בעין כטענת המערער או חלוקת שווי המניות כטענת המשיבה, כאן מצא בית המשפט להורות כי שווין של המניות יאוזן כספית ולא יחולק בעין וזאת אחר שקבע כי אין למשיבה את אותן יכולות כלכליות שיש למערער למצות את שווין של המניות ולסחור בהן.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

14. **בכל הקשור לרכבים** מצא בית המשפט כי רק שניים מהם נרכשו מכספים משותפים – רכב וולוו ורכב הונדה ואולם נראה כי על הרכבים רובצות הלוואות אותן יש לקזז משוויים לפיכך שווי הרכבים לאחר קיזוז ההלוואות עומד על 21,749 ₪ כאשר המשיבה זכאית למחצית היינו סך של 12,595 ₪ (הפער בין שווי רכב המערער – 17,172 ₪ לשווי רכב המשיבה – 4,577 ₪ לאחר הפחתת ההלוואות).

15. **בכל הקשור לטענות המערער באשר להלוואות שונות** בשיעור כולל של כ – 780,000 ₪ שנטל לצרכי שיפוץ הבית מגורמים שונים (נציין כי סך ההלוואות שפורטו על ידי בית המשפט בפסק דינו עולה כדי 725,000 ש"ח בלבד), דחה בית המשפט את טענות המערער לעניין זה, אחר שמצא כי אף אחת מההלוואות הנטענות לא תועדה בהסכם מסודר בכתב (זאת בניגוד להלוואה שנלקחה מאביה של המשיבה). כך נקבע כי לא הוכח שאמו של המערער נתנה לצדדים הלוואה בסך 360,000 ₪ וכי לכל היותר מדובר בהלוואה המיועדת באופן אישי למערער שניתנה ללא ידיעת המשיבה. בית המשפט נסמך בקביעתו זו, בין השאר, על עדות האם אשר הבהירה כי העבירה סכום לאחיו של המערער על מנת שיעבירו למערער "ע"פ שיקול דעתו" (בעמ' 137 שורות 8 – 23, לפרוטוקול מיום 12.7.15), כמו גם על הודאתה כי לא נקבע מועד להשבת הכספים. בכל הקשור להלוואה שניתנה ע"י שותפו של המערער, עו"ד דוד גילת, בסך 100,000 ₪, לא הוכח עבור איזו מטרה ניתנה ההלוואה - מחד, ומאידך הוכח כי המשיבה כלל לא ידעה על הלוואה זו.

בכל הקשור להלוואה בסך 70,000 ₪ שניתנה למערער ע"י בן דודו, מר יהונתן פרמינגר, הוכח כי הלוואה זו הושבה לבן הדוד, כך לא הוכחה מטרת ההלוואה שניתנה ע"י מר אלי אטרקצ'י בסך 145,000 ₪ מה גם שהלוואה זו הוחזרה בין בדרך של מתן שירותים משפטיים ובין בדרך אחרת, כאשר המשיבה לא יודעה לא במתן ההלוואה ולא בהחזרתה.

ובדומה נקבע כי הלוואה בסך 50,000 ₪ שניתנה למערער ע"י אחיו נחשון הוחזרה לו אף היא.

בית המשפט מצא לדחות את טענות המערער כי ההלוואות ניתנו לו לצרכי שיפוץ הבית אחר שהוא עצמו העיד שחלק גדול מהשיפוץ שולם על ידו במזומן (עמוד 204

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

לפר', שורות 1 – 3) כאשר טענה זו מאיינת את האפשרות לבחון ולבדוק אחר מקור הכספים.

16. בכל הקשור לטענות המערער באשר לכספים שהוצאו על ידו לאחר מועד

הקרע ובכלל זה כ- 350,000 ₪ בגין מחצית מהחזרי המשכנתא אותם שילם המערער לאחר מועד הקרע, דחה בית המשפט את טענת המערער והבהיר כי המשיבה לא התחייבה להחזיר לו סכומים אלו אשר למעשה נועדו להבטחת מדורם של הקטינים עד למכירת הבית.

וכך הוא באשר לטענת המערער באשר להוצאות בסך 148,000 ₪ ששולמו על ידו לאחר מועד הקרע, התרשם בית המשפט כי אלו שולמו ע"י המערער בהתאם להתנהלות הכלכלית שנהגה בין הצדדים עובר לקרע ובהעדר כל יכולת כלכלית מצד המשיבה.

בסופו של יום נקבע כי המשיבה זכאית לסך של 1,466,165.50 ₪ שהם מחצית מהסכומים הבאים - 1,161,642 ₪ כספי נאמנות + 394,302 ₪ יתרות כספי קופות גמל + 429,325 ₪ שווי מניות חברת המקרקעין ברומניה - 305,479 ₪ (יתרות דביטוריות) - 12,595 ₪ (איזון רכבים), כאשר הסך כולל של 1,667,195 ₪, יחולק בין הצדדים בחלקים שווים, כך שכל אחד/ת מהם זכאי לסך של 833,597.50 ₪. בצירוף סך של 619,973 ₪ הכספים שהעבירה לרכישת הבית.

בנוסף נקבע כי נוכח פערי ההשתכרות והמוניטין ישלם המערער למשיבה תשלומים חודשיים בסך של 3,000 ₪ לחודש, לפרק זמן של 30 חודשים, כמזונות משקמים.

17. בכל הקשור לסוגיית המשמורת קבע בית המשפט אחריות הורית משותפת

וכי חלוקת זמני השהות של הילדים עם הוריהם תהיה כפי שנהגו הצדדים עד כה (אופן החלוקה לא פורט בפסק הדין).

18. בכל הקשור לסוגיית מזונות הילדים קבע בית המשפט כי הסכמות הצדדים

לפיהן ישולם לכל קטין סך של 2,000 ₪ וכן 3,000 ₪ בגין מדור כלל הקטינים הן סבירות וכי לא מתקיימת עילה להגדלת המזונות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

לבסוף חייב בית המשפט את המערער בהוצאות משפט בסך של 40,000 ₪ + מע"מ.

תמצית טענות המערער והמשיב שכנגד

19. לטענת המערער, פסק הדין יוצר עיוות דין וחוסר צדק משווע כלפיו תוך העדפת אינטרס המשיבה ללא כל הצדק. המערער יוצא מהקשר הזוגי אליו הגיע כשותף בכיר במשרד עו"ד עם מוניטין וכושר השתכרות שצבר בכוחותיו שלו - חבול כלכלית עם חובות רבים ובכלל זה חיוב במזונות הילדים בסך של 9000 ₪ בחודש ונשיאה במלוא הוצאותיהם הישירות כאשר הם שוהים אצלו מחצית מהזמן.

20. שגה בית המשפט עת החריג את כספי מכר דירת המשיבה בסך של 619,973 ₪ אשר שימשו לרכישת בית המגורים של הצדדים וזאת למרות שהדבר לא התבקש כלל בכתב התביעה ולמעשה נטען לראשונה בדיון האחד לפני אחרון מיום 28.10.18. כספי המשיבה הוטמעו בכספי הצדדים עת העבירה את הסך הנזכר לצורך רכישת בית המגורים המשותף.

21. שגה בית המשפט בקביעת פערי ההשתכרות ובקביעות הנלוות לכך באשר לאופן ביצוע חלוקת הרכוש וקביעת המזונות המשקמים. המערער לא הגדיל את הכנסותיו במהלך הקשר וממילא אף לא התקיימה תרומה נדרשת של בן הזוג להשאת ההכנסה. כך גם לא נמנע מהמשיבה מלהתקדם ולהתפתח מקצועית במהלך חיי הנישואין.

כך שגה בית המשפט בקביעתו כי המערער השביח את המוניטין שלו במהלך הקשר הזוגי שבין הצדדים וזאת בניגוד לקביעת המומחה החשבונאי אשר סבר כי המוניטין של המערער לא גדל במהלך תקופת הקשר הזוגי בין הצדדים.

22. שגה בית המשפט בכך שקבע חלוקת שווי המניות ולא חלוקה בעין המגלמת את עלויות האחזקה של המניות.

23. שגה בית המשפט באיזון שווי רכבי הצדדים שאמור לעמוד על 6,297.5 ₪ היינו מחצית מהסך שנקבע בפועל ע"י בית משפט קמא.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

24. שגה בית המשפט בכך שלא חייב את המשיבה לשאת במחצית ההלוואות שניתנו למערער וזאת בהתעלם מכך שההלוואות הוחזרו לאחר מועד הקרע וכי הנטל להוכיח כי ההלוואות לא ניטלו לצרכי הבית ושיפוצו מוטל על המשיבה.

25. שגה בית המשפט בכך שלא חייב את המשיבה בהחזר מחצית מתשלומי המשכנתא שבוצעו אחר מועד הקרע וכן הוצאות בסך 148,000 ₪ שהוצאו בגין המשיבה והילדים לאחר מועד הקרע. לעניין זה אף שגה בית המשפט בכך שלא התיר הצגת הסכם בינים אליו הגיעו הצדדים במסגרת הליך גישורי ואשר יש בו ללמד על הסכמותיהם בכל הקשור לחלוקת תמורת הדירה וההוצאות ששולמו אחר מועד הקרע.

כך שגה בית משפט קמא בהחלטתו שלא להתיר גילוי הסכם ביניים אליו הגיעו הצדדים במהלך גישורי בו היו ואשר במסגרתו הגיעו להסכמות שונות בכל הקשור לחלוקת ההוצאות אחר מועד הקרע.

26. שגה בית המשפט בהחילו את סעי' 8 (2) לחוק יחסי ממון על הצדדים שאינם נשואים כלל וממילא הוראות החוק אינן חלות לגביהם. כך לא היה מקום לפסוק למשיבה מזונות משקמים שכן היא נכנסה לזוגיות אחרת מיד לאחר הקרע עם המערער שהורתו, כך לטענת המערער, בבגידתה בו.

27. שגה בית המשפט בכך שלא הפחית מחיוב המערער במזונות הילדים. ההסכמות הזמניות של הצדדים היו קודם לפסק הדין בבע"מ 919/15 שגה בית המשפט בכך שלא איפשר למערער להוכיח שינוי בצרכי הקטינים בהחלטתו מיום 11.12.18.

28. אשר לנטען בערעור המשיבה, מדובר בערעור טקטי בלבד שכן פסק הדין נוטה באופן קיצוני לטובתה. אין כל עילה לפסילת חוות דעתו של המומחה החשבונאי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

כך לא היה כל מקום לפסוק למשיבה פיצוי בגין מוניטין עסקי של המערער שכן הוא לא הושבח במהלך הקשר הזוגי שבין הצדדים. טענת המשיבה כי יש לחלק בין מוניטין אישי ולמוניטין עסקי לא נטענה כלל בהליך הקודם.

תמצית טענות המשיבה

29. הובהר בפסיקה כי אין מניעה להחיל על דרך ההיקש את ההוראות החלות בחוק יחסי ממון אף לגבי בני זוג שחלה עליהם חזקת השיתוף, ממילא אף אין מניעה לחלוקה לא שיוויונית של נכסי הצדדים כפי שקבע בית משפט קמא. ואף המערער עצמו לא חלק בסיכומיו בבית משפט קמא על סמכותו של בית המשפט לחלק הרכוש שלא מחצה על מחצה (סע' 46-61 לסיכומיו בבי משפט קמא).

30. הוצאת הכספים שהביאה המשיבה מתמורת מכר דירתה מתוך הנכסים שאוזנו בין הצדדים צודקת, הוגנת וראויה בנסיבות העניין, על מנת לאפשר לה ולילדיה רכישת מדור תחת המדור שהיה לה בעבר – דירתה אותה פדתה לצורך רכישת מדור משותף לצדדים, עניין שלא התממש בסופו של יום. הדעת אינה סובלת שכספים אותם הביאה המשיבה לקשר הזוגי לצורך רכישת מדור חלופי קבוע לה ולמשפחה יטמעו בכספים המשותפים למרות שעסקין במדור ששימש את הצדדים 4 חודשים בלבד.

31. במשך תקופת הקשר הגדיל המערער את מחזור הכנסותיו בשיעור ניכר לפיכך יש לקבוע כי המוניטין של המערער גדל וכי למשיבה חלק באותו פער שנצבר לטובת מוניטין המערער. כך מתקיימים בנדון התנאים שנקבעו בפסיקה לצורך חלוקת מוניטין ובכללם - תקופת חיים משותפת משמעותית, פערי הכנסות וקיומו של בן זוג ביתי אל מול בן זוג קרייריסט.

32. אין ממש בקביעת המומחה לפיה המוניטין של המערער לא גדל במהלך החיים המשותפים. המומחה עצמו הודה בעדותו בגידול המוניטין של המערער, מה גם שבחוות דעתו התעלם מכך שמוניטין כולל בחובו, זולת לגידול בהכנסות,

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

גם – יוקרה, יכולת לייצר הכנסות, יכולת להתמזג עם שותפויות עסקיות אחרות ועוד.

33. בשיקול דעתו של בית המשפט כיצד לאזן את המניות אם בעין אם בשווי ואין להתערב בשיקול דעת זה מה גם שאין לכפות על המשיבה שותפות באחזקת המניות, כאשר יתר בעלי המניות הם שותפיו העסקיים של המערער, ולמשיבה אין יכולת לדעת אם ניתן לממשן או לקבלן בעין.

34. יש לדחות את הערעור לעניין ההלוואות. על המערער היה להוכיח כי אכן ניתנו ההלוואות, מה שיעורן, האם המשיבה ידעה עליהן ומה מטרתן - המערער לא עמד בנטל המוטל עליו.

35. יש לדחות הטענות להחזרת הוצאות שהוצאו לאחר מועד הקרע שכן משמעות הדבר שמהערער אינו חב במזונות ילדיו משך כשנתיים ממועד הקרע ועד למכירת בית המגורים. הפסיקה הכירה בתשלום משכנתא כתשלום חלק חובת תשלום המדור וכך יש לראות תשלום זה. המערער סירב למכור את הבית ולא יכול כעת לבוא לדרוש השתתפות בתשלומי המשכנתא ששילם בתקופה בה סירב למכירה.

36. נוכח פערי ההשתכרות העצומים שבין הצדדים יש לדחות את טענות המערער לעניין שיעור המזונות בו חויב.

37. לא היה מקום להתיר את הגשתו של המסמך שכותרתו "הסכם בינים בהליך הגישור", שכן מדובר במסמך חסוי שנערך במסגרת הליך גישור ואשר כותרתו מעידה על מהותו. מכל מקום, בקשתו של המערער לעניין זה נדחתה ע"י בית משפט קמא ובר"ע שהוגשה על ידו לבית המשפט המחוזי נדחתה (רמ"ש 41776-11-14) וכן נדחתה בר"ע שהוגשה לבית המשפט העליון (בע"מ 2396/15) לפיכך עסקינן בהחלטה חלוטה.

38. בערעור שכנגד שהגישה המשיבה היא הוסיפה וטענה כדלקמן –

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

א. שגה בית המשפט בכך שלא פסל את המומחה החשבונאי, המומחה חרג מסמכותו והביע דעה שלילית על המשיבה ועל תפקודה בבית ובכך גילה נטיית לב לטובת המערער.

ב. פסיקתו של בית המשפט בגין הפרשי כושר השתכרות ומוניטין עסקי ופרטי הסתכמה ב – 90,000 ₪ בלבד, דבר שאין בו לגלם כלל וכלל את הפערים הכלכליים העצומים שבין הצדדים.

ג. המומחה שגה בכך שלא קבע את השיעור בו גדל המוניטין של המערער ולא פיצה את המשיבה בהתאם.

ההליך הערעורי

39. במסגרתו של ההליך הערעורי חזר בו המערער מחלק מטענותיו בכתב הערעור, כפי שנפרט להלן, ואולם בצד חזרתו זו ביקש להעלות טענת ערעור חדשה שעניינה בביטול פסק הדין בכללותו, זה אשר ניתן אחר למעלה משבע שנות התדיינות משפטית, מחמת פסלותו של מותב קמא ליישב בדיון ! המשיבה מצידה ביקשה אף היא לתקן את כתב הערעור הנגדי ולהוסיף טענה ערעורית נוספת, טענה באשר לטעות גלויה של בית משפט קמא בקובעו את חיוב מזונות הילדים, אשר לטענתה הושמטה מחמת השגה.

נעמוד, אפוא, תחילה על התפתחויות אלו בהליך הערעורי קודם לדיון ענייני בכלל טענות הצדדים שפרטנו מעלה.

40. במסגרת ההליך הערעורי שהתקיים לפנינו הבהיר המערער כי הוא חוזר בו משתי טענות שטען בכתב ערעורו – האחת, טענותיו בכל הקשור לשיעור חיובו במזונות הקטינים (עמ' 6 ש' 9 לפר' מיום 10.2.21) והאחרת, טענתו באשר לאופן

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

חלוקת המניות הקשורות למקרקעין ברומניה וכי הוא מסכים לאופן החלוקה שנקבע לעניין זה ע"י בית משפט קמא (עמ' 7 ש' 11 לפר' מיום 10.2.21).

אנו סבורים כי בדין חזר בו המערער מטענותיו בעניינים אלו ויש לשבחו על כך.

41. אלא, שבאופן מפתיע, ביקש המערער, מספר ימים קודם למועד הדיון שנקבע לשמיעת טענות הצדדים לפני ערכאת הערעור, לתקן את כתב הערעור ולהעלות טענה חדשה, אשר עניינה בביטול פסק הדין שניתן על ידי בית משפט קמא, פסק דין שניתן לאחר למעלה משבע שנות התדיינות משפטית בין הצדדים, וזאת מחמת פסלותו הנטענת של מותב קמא לשבת בדין !

אף שיש לתמוה כיצד בעל דין מבקש, מחד, לחזור בו מערעורו בעניינים כאלה ואחרים ומאידך, עותר לביטול פסק הדין בכללותו, נקדים ונדון בטענתו זו של המערער קודם שנדון בטענות הערעור לגופן.

בקשת המערער לתיקון כתב הערעור בהוספת טענה לבטלות פסק הדין

42. המערער, כאמור, ביקש לתקן את כתב הערעור בדרך של הוספת נימוק ערעור נוסף, אשר לטענתו התגלה לאחר הגשת הערעור ולאחר קדם הערעור שקויים בתיק, נימוק אשר יש בו לטענתו כדי להביא לבטלות פסק הדין בכללותו. לטענת המערער אחר שהגיש את ערעורו על פסק דינו של בית משפט קמא הסתבר לו מתוך עיון ברשימת המניעויות של השופטים כי מותב קמא מנוע מלשבת בתיקים המנוהלים ע"י ב"כ המשיבה.

מיד יאמר, כי ב"כ המשיבה אשר ביקשה לדחות את בקשת המערער לתיקון כתב הערעור, טענה בפנינו כי לא ידעה כלל שהיא נזכרת ברשימת המניעויות של בית משפט קמא וכי אין לה כל מושג מדוע מתקיימת מניעות בעניינה, ומכל מקום, לדבריה, אין זה מתקבל על הדעת להעלות טענה זו, שרב בה הנסתר על הגלוי, כעת לאחר למעלה משבע שנים בהן מנוהל עניינם של הצדדים בבית משפט קמא, כאשר היו למערער אין ספור הזדמנויות לבחון את הדבר, אם וככל שסבר שבית המשפט

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

נוהג במשוא פנים, מה גם שמעיון בפסק הדין עולה כי לא אחת דחה בית משפט את טענות המשיבה ומתוך שכך היא אף הגישה את ערעורה שלה (הרבה לפני שהמערער העלה את הטענה לביטול פסק הדין), כך שברי כי מותב קמא לא דן בעניין מתוך נשיאת פנים לעניינה של המשיבה.

43. אכן הובהר בפסיקתו של בית המשפט העליון כי כאשר עסקינן בטענות פסלות המועלות לאחר מתן פסק הדין, ההליך המתאים להעלאתן הוא במסגרת הערעור על פסק הדין. על כך עמד גם המלומד י. מרזל בספרו דיני פסלות שופט : "אין, כעיקרון, דיני הפסלות האכסניה המתאימה לדיון בשאלה מה דינו של פסק דין שניתן שעה שהשופט היה פסול מלשבת בדין" (מרזל, בעמ' 368). במסגרת הדיון בערעור, יידרש בית המשפט לטענת הפסלות והוא רשאי, במקרים המתאימים, להורות על ביטול פסק הדין ועל החזרת התיק לערכאה הדיונית, לשמיעה בפני אותו שופט או בפני שופט אחר גם מטעם זה (רע"א 5022/07 יאמפולסקי נ' בלצקי, פסקה 3 (11.11.2007); ע"פ 7412/02 צ'רנוי נ' מדינת ישראל, (2003); ע"פ 4535/98 מנבר נ' בית המשפט המחוזי בתל אביב (16.7.1998); בש"א 7149/93 בושאר נ' פרידלנדר, פסקה 3 (6.7.1994)).

אלא שעל ערכאת הערעור לנהוג במידת הזהירות בעת בחינת טענת פסלות המובאת לפניה שכן אין היא משמשת בערכאה חוקרת ומבררת לעניין זה אלא כערכאת ערעור גרידא. טיעון הפסלות צריך, אפוא, שיובא לפני ערכאת הערעור בשלמותו מבלי שבית המשפט יידרש לשמיעת ראיות ועדויות חיצוניות לצורך בירורו.

בנדון, אחר שבחנו את טענת המערער, מצאנו כי אין להתיר למערער לתקן את כתב הערעור בנסיבות העניין, ונבהיר -

ראשית, לא הומצא בפנינו כל הנדרש לצורך הכרעה בטענה החדשה אותה מבקש המערער להוסיף לערעורו, וזו חסרה על פניה, כך איננו יודעים מהו מועד תחילתה של אותה מניעות נטענת, שהרי אפשר גם אפשר שתחילתה אחר מתן פסק הדין, ואיננו יודעים את היקפה ומהותה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

ויובהר - במסמך "אמות המידה לגיבוש רשימת מניעויות" שפורסם ביום 7.8.20 צוין,
בין השאר, בסעי' 3 להנחיות כי –

על פי מבחן "החשש הממשי למשוא פנים" הקבוע בסעיף 77 לחוק בתי המשפט
[נוסח משולב], התשמ"ד-1984 השאלה האם על שופט או רשם לפסול עצמו מלדון
בהליך מסוים היא שאלה שצריכה להיבחן לגופה על ידי השופט או הרשם עצמו בכל
מקרה ומקרה בהתאם לנסיבות וזאת בין אם הגורם שבגינו קמה עילת הפסילה נכלל
ברשימת המניעויות ובין אם לאו.

הוזה אומר, עצם הכללתו של גורם ברשימת המניעויות אינה מחייבת את פסילת
השופט מלדון בעניין מסוים והדבר צריך להיבחן ע"י השופט עצמו בהתאם לנסיבות,
גם אם הגורם נכלל ברשימת המניעויות (וראו לעניין זה לאחרונה - עא 8675/20 -
רותם שגיא נ' אחוזות החוף בעמ, (2021) בו סבר המותב היושב בדיון כי אין מקום
לפסול עצמו מליישב בדיון גם ביחס למשרד עורכי דין אשר נרשם ברשימת
המניעויות שלו).

בנדון המערער לא פנה, כדוגמה, להנהלת בתי המשפט לצורך בירור מועד תחילת
המניעות הנזכרת ואין מקום לאפשר את תיקון כתב הערעור בשלב זה כאשר
הטענה אותה מבקשים להוסיף לכתב הערעור אינה שלמה וערכאת הערעור אינה
יכולה להכריע בה כדבעי במתכונתה.

שנית, כפי שצינו לעיל, המערער אשר מבקש לבטל את פסק הדין בכללותו חזר בו
בדיון שהתקיים לפנינו מעניינים שונים שהכליל בערעורו ומכאן ניתן ללמוד שהוא
מבקש לנשוף קר וחם באותו הבל פה, מחד לצמצם ערעורו ומאידך לשמור בידו את
האפשרות לבטל את פסק הדין, אם וככל שפסק דינה של ערכאת הערעור לא יראה
בעיניו, בגדר "טוב אשר תִּפְּחֶזֶז בָּזָה וְגַם מִזֶּה אֵל תִּנָּח אֶת יָדְךָ" (קהלת ח, י"ז), בכך
עושה המערער שימוש לא ראוי בהליכי המשפט, שימוש אשר, למצער, יש בו
להעלות חוסר נוחות, ואף מטעם זה אין לאשר תיקון הערעור בעניין זה בשלב זה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

שלישית, וזה העיקר - עיון בפסק הדין מלמד כי הוא מנומק ומפורט וקיימת בו התייחסות עניינית לכל טענה וטענה מטענות כל אחד מהצדדים, וכי על פניו לא נראה כי פסק הדין ניתן מתוך משוא פנים לצד זה או אחר. מובן שאת נימוקי בית משפט קמא יש לבחון ולברר היטב, וכך נעשה באריכות בפסק דין זה, ואולם לא מצאנו כל מקום, לאפשר תיקון הערעור בהעלאת טענה חדשה שמטרתה לאיין ולבטל את פסק הדין, עניין שישלח את הצדדים להתדיינות מחודשת במכלול ענייניהם אחר שחלפו כשמונה שנים ממועד הגשת התביעה ואחר שחלק מילדי בני הזוג כבר בגר, ובשעה שעל פניו לא עולה מתוך פסק הדין כי בית המשפט נהג באופן חריג ולא ראוי כלפי מי מהצדדים.

ודוק, בעניין בר"ע 5539/15 מרקוס אנריקה לנדה נ. גד ורקשטל (2015) (להלן- עניין לנדה) הבהיר בית המשפט כי טענת פסלות, כאשר היא נדונה ע"י ערכאת הערעור ואשר תכליתה ביטול פסק דין שניתן על ידי המותב אותו מבקשים לפסול, תביא לביטול פסק הדין אך ורק כאשר קיים "חשש אובייקטיבי למשוא פנים" וכי "פגיעה במראית פני הצדק... ככל שהיא מועלית כרכיב סובייקטיבי של תחושת אי נוחות, אינה מגיעה לרמה המצדיקה ביטול פסק הדין".

בנדון המערער בבקשתו הנזכרת לא העלה כל טיעון באשר למשוא פנים נחזה בהליך או בפסק הדין זולת לטענתו לאזכור ב"כ המשיבה ברשימת המניעויות של המותב הדין, וכפי שציינו לעיל עצם הרישום ברשימת המניעויות אינו מהווה כשלעצמו עילה לפסילה. מכל מקום, בהיותה של הטענה החדשה אותה מבקשים להוסיף לכתב הערעור חסרה, איננו מוצאים מקום לאשר תיקון כתב הערעור בדרך המבוקשת ע"י המערער.

44. גם המשיבה ביקשה לתקן את כתב הערעור ולהוסיף טיעון נוסף אשר, לטענתה, נשמט מערעורה מחמת השגגה, והוא טענתה כי בית המשפט שגה, ואפשר כי מחמת השיכחה, לא פסק את מזונות הקטינים בתקופה שלאחר תום לימודיהם התיכוניים ועד לסיום שירות החובה בצה"ל.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 20-06-56634 פלוני נ. פלונית

בנדון מכוח סמכותה של ערכאת הערעור אנו מאשרים התיקון המבוקש בכתבי הטענות והוספת הטיעון הנזכר כחלק מטענות הערעור (וראו לעניין זה תקנה 417 לתקנות סדר הדין האזרחי התשמ"ד-1984). אין לתפוס בעל דין על טעות שבשגגה בהשמטת טענה כזו או אחרת. מדובר בטענה משמעותית לחוסר לכאורי בולט בפסק הדין הנוגע לעניינם של ילדי בני הזוג, לפיכך ראוי לנהוג ביד מקלה להתיר התיקון אף בשלב זה של ההליך.

למערער ניתנה הזדמנות להתייחס לטענה הן בתגובתו לבקשה להוספתה (וראו טענותיו המשפטיות בעניין הטענה גופה בסע' 5-7 לתגובתו מיום 24.1.21 והן בתגובת המערער עצמו בע"פ בדיון שהתקיים לפנינו ביום 10.2.21 בו ציין למעשה כי כיוון שהוא בכל מקרה מעביר לבנו הבכור (שבגר) את מזונותיו, הרי שאין זה משנה כלל ועיקר אם המזונות מועברים לילד ישירות או באמצעות אמו, המשיבה.

45. עיון בפסק דינו של בית משפט קמא מלמד כי אכן נשמט מבית המשפט הצורך בחיוב המערער במזונות ילדיו בתקופת השירות הצבאי, כפי המקובל בפסיקת המזונות בבתי המשפט, מתוך שכך מצאנו לקבל את טענתה זו של המשיבה ולהורות על תיקון פסק דינו של בית משפט קמא באופן שתיוסף ההוראה הבאה –

א. המערער יוסיף ויישא במזונות ילדיו אחר סיום לימודי התיכון ועד לסיום שירות החובה הצבאי ו/או השירות הלאומי בשיעור של שליש מחיוב המזונות השוטף בעת קטנותם.

ב. כיוון שלטענת המשיב הוא שילם לבנו הבכור את צרכי מזונותיו עד היום ומאחר וטענת המערער לעניין זה הועלתה באיחור, איננו מוצאים להחיל הוראה זו למפרע אלא מהיום ואילך.

וכעת נבוא לעיקר לו אנו נדרשים - המחלוקת הרכושית בין הצדדים אשר לה סעיפים וענפים רבים.

המתווה הנורמטיבי הראוי לבחינת חלוקת הרכוש בין הצדדים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

46. אין מחלוקת כי בני הזוג היו ידועים בציבור בתקופה שבין 31.12.01 ועד ל 1.6.12.

הוראות חוק יחסי ממון אינן חלות על בני זוג ידועים בציבור, יחד עם זאת חזקת השיתוף בנכסים עשויה לחול אף על 'ידועים בציבור' בהתקיים הנסיבות המתאימות לכך – היינו, בעבור זמן והתייצבות הקשר בין בני הזוג, כל זאת באם אינם שומרים על הפרדה רכושית (ע"א 52/80 שחר נ' פרידמן, (1984); ע"א 749/82, מוסטון נ' וידרמן (1989); ע"א 625/83 ברקוביץ נ' בודניה (1987) ורבים אחרים).

בנדון אין מחלוקת בין הצדדים כי על הרכוש אותו צברו בתקופת הקשר הזוגי יש להחיל את חזקת השיתוף (וראו לעניין זה, כדוגמה הבהרת ב"כ המערער בדיון מיום 10.2.21 בע"מ 9 ש' 19-20 לפר').

המחלוקת בין הצדדים נוגעת לשאלה האם בנסיבותיו של העניין יש מקום לחלק את הרכוש והזכויות אותם צברו הצדדים במהלך החיים הזוגיים באופן שווה, היינו – מחצה על מחצה, או שיש מקום לחרוג מאופן חלוקה זה נוכח פערי ההשתכרות ופערי היכולות הכלכליות שבניהם, בצד זה עלתה השאלה האם יש מקום לחלוק בדרך זו או אחרת במוניטין האישי של המערער – אם וככל שנצבר במהלך הקשר הזוגי.

נבחן תחילה סוגיה זו.

47. הילכת חזקת שיתוף הנכסים בין בני זוג לידתה בפסיקת בית המשפט. וכפי שמצאנו בלשונו של כב' הש' מ. אלון, היא מהווה "דוגמה מובהקת של חקיקה שיפוטית, שלידתה על אדני בית משפט זה" (ע"א 630/79 ליברמן נ. ליברמן, (1981) ועוד ראו באריכות בספרו המרתק – מעמד האישה, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשס"ה – 2005, עמ' 237-254). הלכה זו התגבשה נוכח מציאות כלכלית וחברתית הרואה את היחסים בין בני הזוג כיחסים בין שווים ומכאן גם תכליתה – הגשמת תפיסה ערכית הנשענת על עקרונות השוויון והצדק מחד, ומתן אוטונומיה לרצון בני הזוג מאידך (ע"א 45/90 עבאדה נ. עבאדה, (1994)); וכן בפירוט רב בפסק דינו של כב' הש' ריבלין – בבע"מ 4623/04 פלוני נ. פלונית (2007), עוד ראוי לעיין בסוגיה זו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

באשר להתפתחות החלת החזקה בספרו של המלומד ש. ליפשיץ, השיתוף הזוגי, עמ' 145-111, ובספרו של המלומד נ. שלם, יחסי ממון ורכוש הדין והפסיקה בעמ' 61-58).

כידוע, עיקרה של הילכת השיתוף הוא – "חזקה החלה על בני זוג המנהלים אורח חיים תקין ושהתנהגותם מגלה מאמץ משותף, כי הרכוש בבעלותם המשותפת..." (ע"א 1915/91 יעקבי נ. יעקבי וקנובלר נ. קנובלר (1995); ע"א 5640/94 חסל נ. חסל (1997) ועוד רבים אחרים).

כאמור, עד כאן הדברים ידועים ומפורסמים והצדדים כלל אינם חלוקים עליהם. אך האם אפשר כי לגבי בני זוג עליהם חלה חזקת השיתוף יחולק הרכוש שלא מחצה על מחצה, כפי שמאפשר חוק יחסי ממון ביחס לבני זוג שנישאו לאחר 1.1.74? על מנת לענות על שאלה זו נבחן תחילה את המנגנון או כפי שהדבר מכונה לא אחת – ארגז הכלים, אותו נותן חוק יחסי ממון בידי הערכאה השיפוטית על מנת לסטות מחלוקת הרכוש "הקלאסית" -

48. המחוקק הישראלי לא התעלם מהאפשרות לפיה מתקיים חוסר איזון ביכולות הכלכליות של בני הזוג אשר עשוי בסופו של יום גם לאחר איזון המשאבים להותיר צד כאשר הוא חלש מהבחינה הכלכלית באופן ניכר מבן זוגו. לשם כך תוקן סע' 8 לחוק יחסי ממון הנותן בידי ביהמ"ש סמכות לחרוג מכללי האיזון הרגילים בדרך של גריעת נכסים מכלל האיזון (סע' 8 (1) לחוק) שינוי המועד לתחשיב האיזון (8 (3) לחוק), ובעיקר האפשרות שלא לאזן את הנכסים מחצה על מחצה וזאת תוך התחשבות בנכסים עתידיים, בכושר השתכרותם של הצדדים וכיוצ"ב (סע' 8 (2) לחוק). לעניין זה יפים דבריו של כב' הש' בן ציון גרינברגר בתמ"ש (י-ם) 20964/02 פלונית נ' אלמוני (2009) -

"בהתחשב בדומיננטיות של הגישה הנורמטיבית הממוקדת במאמץ המשותף של הצדדים [שעמדה] בעיצוב המקורי של חוק יחסי ממון ... ובהתחשב בהקשר שבו ניתן לבית המשפט שיקול דעת זה, ניתן להסיק כי על בית המשפט לשאוף לעשיית צדק כלכלי בחלוקת משאבי הזוג, וכי בתיקון לחוק העניק המחוקק לבית המשפט הסמכות האקוויטבילית לסטות מחלוקת שווה כשנסיבות המקרה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

מחייבות את המסקנה כי לא יהיה זה צודק מבחינה כלכלית לבצע את איזון המשאבים שווה בשווה" (ה.ש.; וראה שימושים שונים שנעשו בסע' זה ע"י הערכאות השונות – תמ"ש (ב"ש) 1066/06 נ.ש. ל.ש. (2011); תמ"ש (י-ם) 11849-07-10 ט.א. נ.מ.א (2011); תמ"ש(קר') ק.צ. נ' ק.י. (2011); ורבים אחרים)

ואף ביהמ"ש העליון נותן דעתו לאותו צדק חלוקתי מתבקש בהצביעו על "ארגז הכלים" המצוי ברשותו של היושב בדין נוכח תיקונו של סע' 8 הנזכר -

"סעיף 5 לחוק יחסי ממון קובע כי על דרך הכלל, כל אחד מבני-הזוג יהיה זכאי למחצית שווים של הנכסים בני-האיזון בין בני-הזוג. סעיף 8(2) לחוק מוסיף וקובע כי ב"נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת", רשאי בית-המשפט או בית-הדין לקבוע כי איזון שווים של הנכסים בני-האיזון לא ייעשה באופן שווה, אלא לפי יחס אחר שיקבע. כבר נאמר בפסיקתו של בית-משפט זה כי סעיף 8 מאפשר גמישות רבה אשר נותנת בידי הערכאה השיפוטית כלים לאזן את הנכסים בין הצדדים באופן הוגן, תוך לקיחה בחשבון של שיקולים כלכליים ואחרים (ראו: ע"א 1915/91 יעקובי נ. יעקובי פ"ד מט (3) 529, 614 מפי השופטת שטרסברג-כהן)... בג"ץ 4178/04 פלוני נ. בית הדין הרבני הגדול (2006) פסקה 12.

ואם כן, שימוש מושכל בכלים שנתן המחוקק לבית המשפט בסע' 8 לחוק יחסי ממון יש בו למנוע מצב בו יקופח צד יתר על מידה כתוצאה מתחשיב האיזון הרגיל הקבוע בחוק. שהרי ידועה ומפורסמת אמירת לשון הזהב של כב' הש' משה זילברג

—

"המשפט הוא דבר השווה לכל נפש, לבוש מוכן, סטנדרטי, ההולם בערך את שיעור קומתו הממוצע של הכלל, אך איננו הולם, בדיוק נמרץ, את רישומי אבריו של הפרט. מכאן השוואה הניצחית אל היושר המווסת, לאותו "תבלין" גמיש העשוי לכפר וליישר את ההדורין, מחוייבי המציאות של החוק" (מ. זילברג, כך דרכו של תלמוד, עמ' 134)

והנה בנדון המחוקק עצמו היה רגיש לעיוות שעלול להיגרם כתוצאה מתחשיב חשבונאי אריתמטי זהה לכל זוג ומתוך שכך נתן לפני ביהמ"ש את מכלול הכלים אשר ישמשו אותו במידת הצורך לעשיית צדק.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

49. אכן, הובהר בפסיקה כי השימוש בחריגי סע' 8 לחוק יחסי ממון יעשה באופן מדוד וזהיר על מנת שלא לפרוץ את הכלל – חלוקה מחצה על מחצה, שכן גם שמירה על הכלל היא מאינטרס הציבור – לא זו בלבד שהיא שומרת לרוב על השוויוניות הנדרשת אלא שיש בה לחסוך בזמן שיפוטי הנדרש לצורך "הינדוס" שיטות תחשיביות מיוחדות בכל תיק ותיק. מתוך שכך נשמר הכלל לכללו של הציבור וחריגו לחריגיו (וראו לעניין זה כדוגמה - בעמ' 1955/17 - פלונית נ' פלוני, (2017); בע"מ 8206/14 פלונית נ' פלוני, פסקה ט"ו (2015); עמ' (י-ם) 638/04 ח.ד. נ' ר.ד. (2005); עמ' (ח"י) 638/04 פלונית נ' פלוני (2008); ולאחרונה - עמ"ש 17280-11-20 כ.נ. כ. (2021) וכן תמש (נצרת) 4717-11-15 – פלוני נ. פלונית, (2021))

50. הפסיקה הבהירה כי הנסיבות המיוחדות בהן יעשה בית המשפט שימוש בהוראות סע' 8 לחוק מתייחסות לאחת הקבוצות הבאות –

א. נסיבות הקשורות ביכולות הכלכליות של כל אחד מהצדדים לאחר גירושיהם, וחוסר איזון בולט באופן מיוחד מבחינה כלכלית.

ב. נסיבות מיוחדות הקשורות בצבירות נכסים על שם מי מבני הזוג. מקרה בו לאחד מבני הזוג נכסים חיצוניים רבים (מירושה או ממתנות) ומקרה בו אחד מהצדדים בחר להכניס זכויותיו החיצוניות לקופה המשותפת בעוד השני מסרב לעשות כן וכיו"ב.

ג. נסיבות הקשורות בהתנהגות מי מהצדדים- מקרים בהם התנהגות הצדדים מביאה לכך שתחושת הצדק מתקוממת כנגד יישום פשטני של הוראות חוק יחסי ממון. כך למשל במקרים של פירוד ממושך בין הצדדים, מקרים של הימורים והוצאת נכסים לטובת מעילה באמון ויש הסוברים כי גם מקום בו מדובר באלימות.

51. אחר שהבהרנו הדברים לעניין אפשרות החלוקה הרכושית שלא מחצה על מחצה לגבי בני זוג שהוראות חוק יחסי ממון חלות עליהם, נשאל האם ניתן להחיל את עקרונות החלוקה הלא מאוזנת אף ביחסי לזוגות עליהם חלה חזקת השיתוף?

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

התשובה לשאלה זו היא בהכרח חיובית. כפי שהבהרנו לעיל, פיתוחה של חזקת השיתוף הורתה ברצון להתאים את ההתנהלות הרכושית לרציונל מוסרי התנהגותי תוך מתן ביטוי לרצון הצדדים לשותפות כלכלית שיוויונית במסגרתו של התא הכלכלי, ואם כן כשם שהמחוקק מצא לדייק את אותה שוויוניות תוך יצירת איזון בדרכים לא שגרתיות בנסיבות מיוחדות בין זוגות שנישאו לאחר 1.1.74 ראוי להחיל את אותו רציונל לגבי כלל הזוגות, היינו גם אלו אשר על דרך הכלל נחיל לגביהם את חזקת השיתוף.

ואכן כך מצאנו אף בדבריו של כב' הש' י. עמית בעניין ע"מ (חיפה) 363-06 פלונית נ' פלוני (2007) –

"...סע' 8 נותן בידי בית המשפט כלי המאפשר גמישות באיזון בין הצדדים, תוך לקיחה בחשבון של שיקולים שונים ע"א 1915/91 יעקובי נ. יעקובי פ"ד מט (3) 529 (1995). ס"ק (1) מאפשר לבית המשפט להוציא מכלל האיזון נכסים מסויימים, וס"ק (2) מאפשר לבית המשפט לסטות מהאיזון של "מחצה על מחצה" – החלטת השופט רובינשטיין בערעור על פסק דינו הנ"ל של השופט שוילי – בע"מ 5879/04 פלוני נ' פלוני (פורסם בנבו, 2.8.2004).

... במקרה שלפנינו, הוכחו לטעמי נסיבות המצדיקות חלוקה בלתי שווה של זכויות הפנסיה, או הוצאת זכויות הפנסיה מתוך "קופת האיזון". זאת, בהתחשב במכלול הנתונים של בני הזוג, ובמכלול הנכסים והמשאבים שכל אחד מהם יוצא מנישואיו.

התוצאה אליה הגענו היא התוצאה הראויה גם בהחילנו את חזקת השיתוף על בני הזוג. בבסיס חזקה זו ניצבים רציונל הסכמי ורציונל נורמטיבי-ערכי: הרציונל ההסכמי משחזר את הכוונה המשוערת של הצדדים. הרציונל הנורמטיבי מתבסס על שיקולי צדק ושוויון ומכיר במציאות החברתית של חלוקת תפקידים... רציונל הצדק והשוויון מביא על פי רוב לתוצאה של החלת חזקת השיתוף על נכסים כאלו ואחרים. עם זאת, יש להישמר מפני החלה נוקשה אוטומטית וגורפת של חזקת השיתוף. מקום בו החלה מיכנית של חזקת השיתוף על נכס פלוני מביאה לתוצאה בלתי הוגנת ובלתי שוויונית, כמו במקרה שלפנינו, נשמט הבסיס הנורמטיבי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 20-06-56634 פלוני נ. פלונית

לתחולתה של החזקה. גם על פי הרציונל ההסכמי, אין מקום להחלת חזקת השיתוף על הפנסיה של האשה לטובת הבעל, באשר על פי ניתוח כלכלי, בן זוג "סביר" לא היה מוכן בנסיבות דכאן, להחיל את השיתוף על זכויות הפנסיה. ...השורה התחתונה במסקנה אליה הגעתי לעיל, אינה משתנה אפוא בשל כך שהצדדים נישאו לפני תחולתו של חוק יחסי ממון."

52. הפסיקה סברה כי יש להשוות, ככל הניתן, ביישום ההלכה הנוגעת לחלוקת רכוש בין זוגות לגביהם חל חוק יחסי ממון ולבין אלו לגביהם חלה חזקת השיתוף וזאת על מנת שלא יוצרו – סוגי התקשרויות שונות ולהם דינים שונים. כך נקבע בפסיקת בית המשפט כי הלכות שמקורן בהלכת השיתוף יחולו גם ביחס להוראות חוק יחסי ממון- וראה למשל לעניין החלת מועד הקרע - רמ"ש 09-11-22948. ובעניין ע"א 806/93 הדרי נ הדרי, (1994), המורה במפורש, כי –

"אין סיבה שתצדיק קביעת משטר רכושי שונה בהלכת השיתוף מזו הקבועה באיזון משאבים על פי חוק".

למעשה עיון מדוקדק בכתב סיכומיו של המערער עצמו בבית משפט קמא מלמד באופן ברור שאף הוא סבור כי אין מניעה להחיל את הוראות האיזון החרוגות של סע' 8 לחוק יחסי ממון אף לגבי בני זוג לגביהם חלה חזקת השיתוף אלא שלטעמו בעניין הנדון אין עילה לחרוג מדרך החלוקה הקלאסית והשווה של זכויות הצדדים (ראו סע' 46-61 לסיכומי המערער בבית משפט קמא).

ואם כן כסיכום ביניים לפרק זה נאמר כי לסברתנו באופן עקרוני אין מניעה לאפשר את השימוש בארגז הכלים הנתון לבית משפט בעניין בני זוג לגבי חלות הוראות חוק יחסי ממון אף לגבי זוגות לגביהם חלה חזקת השיתוף.

קודם שנבחן כיצד ראוי ליישם עניין זה לגבי הנדון, ראוי שנוסיף ונבחן עניין נוסף המצוי במחלוקת בין הצדדים והוא סוגיית המוניטין האישי ואפשרויות חלוקתו.

על מוניטין וכושר השתכרות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

53. כידוע, בבע"מ 4623/04 פלוני נ' פלונית (2007) (להלן – הלכת פלוני) קבע כב' הש' א. ריבלין לראשונה כי כושר השתכרותו של אדם, כמו גם המוניטין שצבר הינם נכסים ברי איזון. ובלשונו של ביהמ"ש –

"כושר השתכרות הוא נכס השייך לאדם ... הוא היכולת לעשות וליצור דבר-מה בעל ערך אובייקטיבי. הוא מושפע ממשתנים רבים ומגוונים, בהם כשרונותיו האישיים של האדם, המקצוע שבו בחר, השכלתו, ניסיונו והמוניטין האישי שרכש...העיקר הוא, שבני הזוג עשויים לעמול יחד למען יגבר כושר ההשתכרות של אחד מביניהם, לרווחת המשפחה כולה. ה"קריירה" של אותו פרט לא נועדה אך לשם הערך האינדיווידואלי הטמון בה, אלא גם לשם הערך הקולקטיבי - פרנסתו של בן הזוג השני ופרנסתה של המשפחה כולה... לפי דרכה של הלכת השיתוף, אין לשלול מבן הזוג האחד את חלקו בפירות נכסי הקריירה של בן הזוג האחר, זאת בעבור התמיכה והעזרה שהוא העניק לו, לאמור: בעבור חלקו של הקשר הזוגי בשיפור כושר השתכרותו... התחשבות על תרומה אינדיווידואלית אינה עולה בקנה אחד עם אופיים הרווח של הנישואין. ככל שצדדים רוצים להיכנס למסגרת של נישואין ולקבוע הסדר אחר ביניהם, עליהם להסכים על כך מפורשות. במסגרת אותו "הסכם מכללא", כך נראה, אין זה סביר לומר שבן-זוג אחד הסכים לוותר מעצמו ולסייע בפיתוח כושר ההשתכרות של בן-הזוג האחר, מבלי שהובטח לו ליהנות מכך במקרה של גירושין"

54. ואולם על אף קביעתו הנזכרת של בית המשפט העליון בהלכת פלוני, בתי המשפט בפסיקות המאוחרות לה לא התייחסו על פי רוב למוניטין ולכושר ההשתכרות כנכסים רגילים אשר יש להעריכם ולאומדם בכלים חשבונאיים מדויקים ולחלקם בין בני הזוג מחצה על מחצה, אלא כנכסים אשר יש לשקלל את עצם קיומם ולקחתו בחשבון בעת עריכת איזון המשאבים (ראו, כדוגמה – תמש (ירושלים) 22987-01-14 - א.ג.ס. נ' ש.ס. סע' 67 לפסק הדין (2020); תמש (נצרת) 51484-04-17 - י.ר.כ. נ' ג.ר., (2019); תמ"ש 15485/03 פלוני נ. פלונית (2008); תמ"ש (יר') 1933/09 - א.ג.ס. נ' י.ג.א. (2010); תמ"ש (יר') 12651/06 פ.מ. נ' פ.מ.מ. (2008) תמ"ש (ת"א) 44221/05 (2008) א.ה.נ' א.ע. (2008)). אפשר שגישה זו מקורה בהלכת פלוני עצמה, ובלשונו של כב' הש' ריבלין –

"ברי, כי המונחים "שיתוף" ו"בעלות" אינם חלים במלוא היקפם על "נכסי קריירה", אין בן הזוג האחד בבחינת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 20-06-56634 פלוני נ. פלונית

"בעלים" של מקצת מכושר ההשתכרות של בן הזוג האחר. ענייננו אינו בהחלת חזקת השיתוף כפשוטה, אלא בבחינת התוצאות הנובעות מן ההגיון הגלום בה ביחס ל"נכסי הקריירה" (הדגשה שלנו).

55. מגמה זו המשנה את השיח המשפטי משיח על נכסים עתידיים אותם יש לאזן בין בני הזוג, לשיח על נכסים עתידיים בהם יש להתחשב בכל הקשור לאופן ביצוע האיזון, התחזקה במיוחד לאחר תיקונו של חוק יחסי ממון בשנת 2008 (תיקון מס' 4 – התשס"ט-2008).

ובמה דברים אמורים ? - אחר שנפסקה הילכת פלוני המכירה בנכסי קריירה ובנכסי מוניטין כנכס בר חלוקה לגבי זוגות אשר חלה עליהם חזקת השיתוף, תוקן חוק יחסי ממון. ואולם על אף שהמחוקק בתיקונו ביקש להגדיר, בין השאר, את מהותם וטיבם של הנכסים אותם יש לאזן בין בני זוג, בחר הוא שלא להכליל במסגרת הנכסים ברי החלוקה את נכסי הקריירה המוניטין וכושר ההשתכרות, כך צויין בסע' 5 (א) לחוק כי -

"(א) עם התרת הנישואין או עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג (בחוק זה - פקיעת הנישואין) זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג..." (ה.ש)

ואולם בסע' 5 (ג) לחוק המבקש להבהיר מה הם אותם נכסים ברי איזון צוין כי -

"בסעיף זה, "כלל נכסי בני הזוג" - לרבות זכויות עתידיות לפנסיה, פיצויי פרישה, קרנות השתלמות, קופות תגמולים וחסכונות"

רצונו לומר, המחוקק מנה בכלל הנכסים ברי איזון דווקא נכסים כספיים מוחשיים הניתנים לאומדן והערכה בתחשיב חשבונאי או אקטוארי פשוט יחסית ולא הכליל במסגרת נכסים אלו נכסים בלתי מוחשיים דוגמת - מוניטין, נכסי קריירה וכושר השתכרות.

אומנם ניסוחו של סע' 5 (ג) לחוק אינו ממעט במפורש את נכסי המוניטין והקריירה ואולם דומה כי הקורא הסביר יכול ללמוד הלאו מתוך ההן, שהרי מתוך שטרח

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

המחוקק להדגיש להבהיר דבר הפשוט לכאורה - והוא שיש לאזן נכסים רכושיים מוחשיים מסוגים שונים ולא הכליל בריבוי נכסים שאינם מוחשיים, ניתן ללמוד על הסתייגותו מהכללתם של אלו במסגרתם של הנכסים הניתנים לאיזון. ודוק, המחוקק לא התעלם כליל מקיומם של הנכסים העתידיים והכלילם במסגרתו של סעי' 8 (2) לחוק העוסק בסמכותו של בית המשפט לסטות מחלוקה של מחצה על מחצה של נכסי האיזון ולקבוע איזון על פי יחס אחר וזאת - "בהתחשב בין היתר, בנכסים עתידיים, לרבות בכושר ההשתכרות של כל אחד מבני הזוג".

אמור מעתה - הנכס העתידי, דוגמת כושר השתכרות או מוניטין, הוא נכס המשפיע, על דרך הכלל, על אופן ביצוע האיזון, להבדיל מהיותו נכס אשר יש לאזן אותו עצמו באופן חשבונאי.

56. ודוק, לא בכדי מצא המחוקק שלא להכליל במפורש את נכסי הקריירה וכושר ההשתכרות מהיותם נכסים ברי איזון ככל נכס אחר, שכן מתוך פסיקותיהם הרבות של בתי המשפט לענייני משפחה שניתנו לאחר הלכת פלוני, ניתן היה ללמוד על הקושי העצום בהערכת הנכס האמורפי שכונה "מוניטין" או "נכסי קריירה". דומה כי לא נמצא אפילו פסק דין אחד החוזר על אותה נוסחה שמצא חברו לחישוב ערכו של נכס זה והתחושה שנוצרה הייתה כי לא עסקינן בחישוב חשבונאי המצוי בתחום התמחותם של רואי חשבון וכלכלנים אלא בסוג של הערכה שרוב בה הניחוש וחיזוי העתיד על אומדן ריאלי אמיתי וראוי (וראו לעניין זה בהרחבה, מאמרו של פרופ' ש. ליפשיץ יחסי משפחה וממון: אתגרים ומשימות בעקבות תיקון מס' 4 לחוק יחסי ממון (חוקים א', 209, 7-36) וכן ראה אין ספור מאמרים אשר נכתבו בעניין זה בארה"ב דוגמת -

Allien M. Parkman, A Systematic Approach To Valuing the Goodwill of Professional Practices, Valuing Professional Practices&Licenses, 3rd Ed, 6-18

פורסם באתר : Lee Rosenberg, Separate Property Revisited- Appreciation and Proof (DivorceNet.com)

David M, Wildstein, Enhanced Earning Capacity: is it asset subject to equitable distribution under new jersey law? (פורסם באתר : newjerseylaw.com)

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

אם לא די בזה, ההכרה בנכסי מוניטין וקריירה כנכס בר איזון מציבה את המשפט הישראלי בעמדה יחידאית וחריגה בהשוואה לשיטות משפט זרות. דומה כי אין מדינה במרחב המשפט הקונטיננטלי המאמצת גישה זו במלואה ואף במשפט האמריקאי מצאנו רק את מדינת ניו יורק ככזו המאמצת את ההכרה המוחלטת במוניטין כנכס בר איזון בין בני זוג.

57. פרשנותנו הנזכרת את כוונת המחוקק כפי שפורטה לעיל אינה קלוטה מהאוויר ואינה עומדת בחלל ריק. עיון בפרוטוקול דיוני ועדת חוקה חוק ומשפט שקדמו לתיקון הנזכר יש בו ללמד כי אכן הייתה כוונת מכוון בניסוחו של סעי' 5 (ג) לחוק יחסי ממון, וכלשונה של כב' הש' נילי מימון בתמ"ש (יר') 1933/09 א. ג. א. נ' י. ג. א., (2010)-

"מגמה זו עולה גם מהאמור בדיוני ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת ומלומדים שהופיעו בפניה, ונראה שאופן תיקון החוק והכללת "כושר השתכרות עתיד" דווקא בסעיף 8(2) לחוק יחסי ממון בין בני זוג - קרי במסגרת שיקול דעתו של בית המשפט לחלוקה ביחס אחר ולא שוויוני של הנכסים בין בני הזוג - ואי הכללתו במסגרת סעיף 5 הקובע את נכסי האיזון כשהתיקון מוסיף פירוט של נכסים ספציפיים לסעיף 5 לנכסי האיזון בהם לא נכלל "כושר השתכרות עתיד" - נעשתה לאחר שיקול ודיון ובמכוון"! (ה.ש.)

לעניין זה ראוי להביא מקצת מדבריו של פר' ש. ליפשיץ מתוך פרוטוקול הועדה ובהם הסתייגותו הברורה מסיווג מוניטין וכושר השתכרות בנכס רגיל בר איזון להבדיל מנכס אשר יש להתחשב בו לצורך חלוקה צודקת-

"...כאשר זה מופיע בהגדרת נכס, וזה תיקון להגדרת נכס, אני רוצה להסב את תשומת לבנו שאנחנו לא מדברים על פנסיות, שזה משהו שקל מאוד לחשב אותו בחישוב אקטוארי אלא אנחנו מדברים על משהו שהוא מאוד חדשני, שזאת היכולת לבדוק כיצד גדל כושר ההשתכרות של צד לנישואין. למרות שבאופן עקרוני, כמו שאמרנו, כולנו מסכימים לזה שהמשפט צריך לתת ביטוי לעובדה שכושר ההשתכרות גדל במהלך הנישואין, יש בעיות קשות ביישום של זה מכיוון שבניגוד לנכס רגיל שאתה יכול למכור ולחלק, כאשר מדברים על כושר השתכרות אתה לא

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

יכול למכור תעודת רופא, נסיון בעבודה או יכולת השתכרות. לכן יש שאלות קשות לגבי איך בדיוק מחלקים את זה, איך מחשבים את זה ואיך אתה גורם לכך שלמרות שאתה מחלק את זה אתה נותן לבני הזוג להתגרש, כי אם אתה מחלק את זה באמצעות תשלום מהמשכורת גם אחרי שבני הזוג מתגרשים, אז בעצם לא נתת להם להתגרש. כל זה לא בא לומר שצריך לוותר על זה אבל זאת כן תמיכה בכך להכניס את זה בצורה יותר רכה דרך שיקול דעת של בית משפט... אם אתה מכניס את זה לתוך סעיף 8 כשיקול שמאפשר למשל כאשר הבית רשום חצי חצי על שם הצדדים ולאחד מהצדדים יש נכס שהוא הון אנושי ולכן הוא מקבל חלק יחסי קטן יותר בנכס הממשי כדי לתת ביטוי לעובדה שהוא יכול להתפרנס בהמשך והצד השני לא, אתה נותן יותר שיקול דעת, יותר גמישות, ולא מכריח אותנו להתייחס לזה כאל נכס בצורה גמישה, כאילו זה נכס, כלומר חצי חצי..." (ה.ש)

גישה זו אומצה, כאמור, בפסקי דין רבים, ונוסיף ונביא כדוגמא הדברים שנאמרו לעניין זה בפסק הדין בעמ"ש (חי) 31035-09-16, ש.ג. נ' ג.ת. (2017) -

"הסוגיה נדונה בפסיקת בתי המשפט לענייני משפחה והמגמה העולה מתוך פסקי הדין היא שכושר השתכרות אינו מהווה "נכס בר איזון" אלא הוא כלי אקוויטבילי המשפיע על אופן ביצוע איזון המשאבים כפי שנקבע בסעיף 8 (2) לחוק. ראה תמ"ש 22190/09, ט.מ. ואח' נ' א.מ. (פורסם בנבו) (9.10.11) תמ"ש 47769-01-12, פלונית נ' אלומני (פורסם בנבו) (26.8.14). לדעה נוגדת ראה תמ"ש 29102/08 פלונית נ' פלוני (פורסם בנבו) (22.3.09).

...

הנני סבור כי הגישה הראויה והנכונה שיש לילך בה היא זו המאפשרת לביהמ"ש גמישות מרבית באיזון נכסי העתיד על פני הסקלה כאשר אין לראות ב"כושר ההשתכרות" כ"נכס בר איזון" אלא הוא כלי אקוויטבילי. גישה זו מבוססת הן על לשון החוק, הן על התכלית החקיקתית של סעיף 5 (ג) לחוק יחסי ממון כאמור לעיל, והן לאור אופיים של סכסוכי משפחה בכלל, וסכסוכי ממון בין בני זוג בפרט, המחייבים החלה של "פתרונות צודקים" או "מתקנים" לצד איזון הנכסים המוחשיים בדרך החשבונאית. ודוק: ביהמ"ש יפעיל את סמכויותיו המיוחדות בהתקיים "נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת" כלשון סעיף 8 כאשר עקרונות הצדק הם שמנחים את בימ"ש בחלוקת נכסי העתיד.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

בקצה האחד של הסקלה, יהיו מקרים בהם ראוי להכיר באופן מלא בפערי כושר ההשתכרות ואז חישוב הפער בכושר ההשתכרות יעשה באופן חשבונאי. כך, לדוגמא, כאשר תוצאת איזון הנכסים המוחשיים (חישוב חשבונאי) נמוכה מאוד ביחס לכושר ההשתכרות או לפוטנציאל ההשתכרות. בקצה האחר של הסקלה, לא תוכר הזכות לפערי כושר השתכרות לדוגמא כאשר לא נצברה מסה קריטית, בתווך, יהיו כל אותם מקרים בהם יוכר פער בכושר השתכרות, אולם יש להותיר לביהמ"ש שיקול דעת רחב כיצד לחשב את הפער".

58. כאמור, אף דברים אלו שנישנו ונלמדו לעניין בני זוג לגביהם חל מנגנון איזון המשאבים בחוק יחסי ממון יפים לעניינם של בני זוג לגביהם חלה חזקת השיתוף מאותם שיקולים נורמטיביים ובשל אותם רציונליים שפרטנו באריכות מעלה.

כעת, אחר שהארכנו בדברים נשוב לעניין דנן .

59. בנדון לא ניתן לחלוק על העובדה שבין הצדדים קיימים פערים עצומים בכל הקשור לכושר ההשתכרות שלהם ויכולותיהם הכלכליות. הדברים עולים באופן חד משמעי מבדיקת רואה החשבון בעניין זה. בה בשעה שהמערער שימש לאורך כל תקופת הקשר הזוגי, ואף לפני ולאחריה, כעו"ד מצליח אשר היה שותף בשותפויות של משרדי עורכי דין מצליחים וגדולים שבצד מחזוריים שנתיים שנעו במהלך השנים בין 4 ל – 8 מיליון ₪ ואף למעלה מכך, ואשר הכנסתו האישית השנתית ברוטו הגיעה למיליון ₪ ואף מעבר לכך במהלך שנות הקשר הזוגי, תוך שהמוניטין האישי שלו, יהיו אשר יהיו העניינים המגולמים בתוך מונח חמקמק זה, הוערך ע"י המומחה החשבונאי בשיעור של 1.5 מיליון ₪ (וזאת גם מתוך הנחה שזהו אותו מוניטין אליו נכנס בתחילת הקשר), מוניטין אשר איפשר לו, כדוגמה, לקבל הלוואת משכנתא בשיעור של כ – 5.8 מיליון ₪ (!), הרי שלמשיבה לא זו בלבד שלא נקבע כל מוניטין, אלא שלאורך כל שנות הקשר הזוגי היא לא עבדה ונשענה על השתכרותו וכלכלתו של המערער, יהיו הסיבות לכל אשר יהיו. אין זו אלא שהצדדים הסכימו בניהם על התנהלות כלכלית זו, דבר אשר בסופו של יום מציב את המשיבה בפער כלכלי עצום מהמערער עם סיומו של הקשר הזוגי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

ואם כן מתקיימים בנדון, לכאורה, שלושת התנאים הנדרשים לבחינת חלוקה רכושית החורגת מחלוקה רגילה – א. פער כלכלי משמעותי בין הצדדים עם סיום הקשר הזוגי, ב. פער משמעותי במעמד התעסוקתי בין "בן זוג ביתי" לבן זוג קרייריסטי" ג. תקופה משמעותית של קשר זוגי (וראו עמ"ש (חי) 31035-09-16, ש.ג. נ' ד.ג. (2017) הנ"ל).
ועדיין בכך לא די –

60. לסברתנו, כאשר בית המשפט נדרש לשאלה האם יש מקום בנסיבות שבאו לפניו לחרוג מחלוקה מחצה על מחצה, שומה עליו לבחון, ראשית דבר, מהו הסך שיוותר בידי כל אחד מהצדדים אחר ביצוע חלוקה שוויונית רגילה, שכן אפשר שגם אם קיימים פערים משמעותיים ביכולות הכלכליות של הצדדים הרי שאחר חלוקת הרכוש יקבל הצד החלש זכויות ורכוש בשיעור ניכר שיהא בו להעמידו על רגליו ויהא מוצדק בנסיבות העניין להסתפק בחלוקה מחצה על מחצה, ככלות הכול אין מטרת חלוקת הרכוש להשוות את כושר השתכרותם של הצדדים אלא אך ורק למנוע עוול לצד החלש יותר, ובאם הצד החלש יקבל מתוך חלוקה שוויונית רכוש רב-די לנו בכך.

נוכח דברים אלו נבחן תחילה מה הן הזכויות המגיעות למשיבה מתוך חלוקה שוויונית של זכויות הצדדים ולאחרי כן נבחן האם יש מקום להשתמש באחד מהכלים המוצעים בסעי' 8 לחוק ולהשתמש בו על דרך ההיקש לעניינם של הצדדים בנדון עליהם חלה חזקת השיתוף, כאמור.

חלוקת תמורת בית המגורים

61. לא הייתה מחלוקת בין הצדדים כי עליהם לחלוק בתמורת בית המגורים אשר נרכש במהלך חייהם המשותפים של הצדדים מכספים השייכים להם ומהלוואות משכנתא משמעותית שנטלו, וזאת אף שבית המגורים נרשם מטעמים כאלה ואחרים ע"ש המערער בלבד. המחלוקת בין הצדדים הייתה באשר לאופן החלוקה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

כאמור, ע"פ בדיקתו של רוה"ח בחוות דעתו המתוקנת נמצא, בין השאר, כי הבית נרכש בעלות של 7,075,445 ₪ וזאת באמצעות הלוואת משכנתא בסך של 5,874,738 ₪, כספים שהתקבלו ממכירת דירה שהייתה בבעלות המשיבה טרם לקשר הזוגי בין הצדדים בסך של 619,973 ₪, וכספים משותפים לצדדים בסך של 580,734 ₪ (עמ' 7-8 לחוות הדעת המתוקנת).

ביום 14.9.14, במסגרתו של ההליך המשפטי, נמכר הבית בתמורה לסך של 7,700,000 ₪, ע"י ב"כ הצדדים שמונו ככונסי נכסים, לצורך כך. לאחר פירעון המשכנתא שרבצה על הבית וההוצאות הנלוות, נותר סכום כספי של 1,781,615 ₪ בחשבון הנאמנות שנפתח לצורך כך, נכון למועד עריכת חוות הדעת (ראו כלל התחשיבים לעניין עלויות רכישת הבית, אופן מימון, שיעור התמורה שהתקבלה ממכירתו ואופן השקעת כספי התמורה בחשבון הנאמנות בעמ' 7-8 לחוות הדעת המתוקנת).

62. בית משפט קמא מצא להעתר לטענת המשיבה לפיה יש להחריג את הסך שהעבירה לרכישת הדירה 619,973 ₪ שהורתם בתמורת דירה שהייתה שייכת לה ואשר הועברו על ידה לצורך רכישת בית המגורים המשותף וזאת בשל נסיבותיו המיוחדות של הנדון. בית המשפט סבר כי העובדה שדירת המשיבה היא הנכס המשמעותי היחיד שהיה בעלותה יש בה ללמד כי העברתו לקופה המשותפת נעשתה אך ורק לצרכי רכישת מדור יציב חלופי תחתיו ואולם מעת שמדור זה עמד על תילו כמדור המשותף לצדדים משך 4 חודשים בלבד מעת שעברו לדור בו ועד למועד הקרע, הרי שהתכלית בהעברת הכספים לא התקיימה ויש להוציא נכס זה מכלל הנכסים המאוזנים ומתוך הקופה המשותפת לצדדים, כשם שסע' 8 (1) לחוק יחסי ממון מאפשר לבית המשפט להוציא נכסים מכלל האיזון.

גם אם באופן עקרוני ניתן לנקוט בדרך בה נקט בית משפט קמא, לסברתנו בנסיבות הנדון יש בה לעורר חוסר נוחות, שהרי לא זו בלבד שהטענה להחרגת הסכום הנזכר לא הועלתה כלל בכתב התביעה שהוגש ע"י המשיבה, הרי שהדבר, העברת סכום כספי לרכישת בית מהודר, נעשה מרצונה והסכמתה של המשיבה ועצם העובדה כי בסופו של יום המדור החלופי לא סיפק לה את אותו בטחון מדורי לאורך זמן לו ציפתה וקיוותה בסופו של יום אין בה כשלעצמה להצדיק, לכאורה, את הוצאת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 20-06-56634 פלוני נ. פלונית

הסך הנזכר מהקופה המשותפת. לסברתנו יש בידי בית המשפט להגיע בנדון לצדק חלוקתי באופן שונה ונכון יותר, ועל כך נעמוד בהמשך הדברים.

לפי שעה נלך במתווה אותו היתוונו לעיל, רוצה לומר - בתחילה נבצע חלוקה מחצה על מחצה של הרכוש ואחר תחשיב זה נבחן האם ראוי לסטות מאותה חלוקה לטובת צד זה או אחר.

ואם כן חלוקת הסכום שנותר בקופת הנאמנות במועד עריכת חוות הדעת היה 1,781,615 ₪ ממילא חלקה של המשיבה בסכום זה הוא 890,807 ₪.

חלוקת הזכויות הסוציאליות והפנסיות לאלתר ולא בעת הגמלן

63. אכן דרך המלך בחלוקת פנסיוניות ובכללן צבירת קופות הגמל של הצדדים נקבע בעת היגמלן של זכויות אלו ולא קודם לכן ואולם בנדון בהתחשב בפערים העצומים הנחזים ביכולתם הכלכלית של הצדדים כפי שפרטנו מעלה אין לשלול תשלום חלקה של המשיבה ברכיב זה כבר עתה, לטעמינו לא זו בלבד שדרך חישובית זו אפשרית מכוח גזירה שווה להוראת סע' 8 (3) לחוק יחסי ממון המאפשרת איזון מוקדם יותר למועד איזון המשאבים ובהינתן שמועד איזון המשאבים ה"קלאסי" של זכות פנסיונית או קופת גמל היא בעת היגמלה ניתן להקדים את מועד האיזון תוך היות מתאים ובהתייחס לחבויות המס הנדרשות. יתר על כן, כיוון שעסקינן בחזקת שיתוף שאינה כפופה בהכרח ל"מטבעות הניסוח הקשיחות" בו ניסח המחוקק את החריגים לחלוקה הקלאסית, אין זה מן הנמנע כי בית המשפט יעשה שימוש באפשרות זו של הקדמת החלוקה הרעיונית של הזכויות הפנסיוניות אף ללא התפתלות פרשנית.

להקדמת מועד חלוקת הזכויות הפנסיוניות כבר עתה, יש את נימוקיה וטעמיה שלה במצב הדברים בו המשיבה יוצאת מהקשר הזוגי ללא קורת גג לראשה, קורת גג שנמצאה לה עובר לנישואין בדמות הדירה שבבעלותה, והצורך לשקם את חייה אחר קשר זוגי במהלכו "עלתה עמו" לרמת חיים גבוהה ביותר. איננו משליכים את הצד החלש אחר ניתוק הקשר הזוגי מאותו "איגרא רמא" אליו טיפס בזכות בן זוגו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 20-06-56634 פלוני נ. פלונית

בעת קיומו של הקשר הזוגי אל מעמקי ה"בירא עמיקתא" בעת הינתקו, לפיכך ראוי שאותו חלק בזכויות הפנסיוניות המגיע למשיבה יבוא לידיה כבר עתה ולא בעוד שנים רבות. תוצאה זו אף מתבקשת מתוך כך שסכום חלקה של המשיבה בזכויות הפנסיוניות נכון למועד האיזון אינו גבוה באופן יחסי ומגיע לסך 197,151 ₪ בלבד (מחצית מסך 394,302 ₪).

כאן נוסיף ונעיר כי סך זה כבר שולם למשיבה ע"י המערער, בהגנותו זאת יש לומר, והדברים מלמדים כי לא היה לו קושי כלכלי לשלם את חלקה של המשיבה בזכויות הפנסיוניות לאלתר.

64. אלא שהמערער הוסיף וטען כי המומחה החשבונאי לא טרח להוון ולהוריד את רכיב המיסוי בשל התשלום המיידי של הזכויות הפנסיוניות, ובטענה זו יש מן הצדק. המומחה החשבונאי ציין בעמ' 12 לחוות דעתו המתוקנת כי על משיכת הכספים קודם היגמלם יש לשלם מס בשיעור של 35% -

כאשר יום הקרע קדם לתחולת החוק יש לפעול בהתאם לאופן הבא: מכר רעיוני הדדי של הנכסים אשר צמחו בתקופת האיזון, משום כך גפעיל את אלמנט המס ביחס ליתירות של הנכסים הפנסיוניים כאילו נמשכו ביום הקרע. לפי סעיף 87 לפקודה, החל בינואר 2008 משיכת כספים מקופת גמל שלא על פי הקריטריונים תיחשב ל"משיכה שלא כדין", אשר חייבת במס בשיעור של 35% למחות על הסכום שיימשך, על פי הקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים בדבר חיוב במס על תשלומים לקרן שלא אושרה ותשלומים שלא כדין), התשכ"ב-1962.

וכן הוסיף וציין כי –

"במידה והנכסים היחידים של בני הזוג היו הזכויות הפנסיוניות, במקרה כזה היינו מוסיפים את אלמנט המס כאילו הקופות נמשכו ביום הקרע. אולם מאחר וסביר כי יעשה איזון בהתחשב בנכסים אחרים הותרנו את הנכסים האלה על בסיס ברוטו" (ה.ש; שם עמ' 12 בסיפא)

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 20-06-56634 פלוני נ. פלונית

בית משפט קמא, כאמור, מצא לנכון להורות על איזון הזכויות הפנסיוניות לאלתר ונכון למועד הקרע, לפיכך יש להפחית מהסך המגיע למשיבה בגין חלקה בזכויות הפנסיוניות 197,151 ₪ סך של 35% ובסה"כ החלק המגיע לה בגין חלוקת הזכויות הפנסיוניות עומד על 128,148 ₪ בלבד.

חלוקת מניות חברת המקרקעין ברומניה

65. כפי שהבהרנו לעיל, המערער חזר בו מערעורו על קביעת בית משפט קמא לעניין זה לפיכך יש לקבוע כי חלקה של המשיבה לעניין זה הוא כקביעת בית משפט קמא, היינו – 214,662 ₪ (מחצית מסך 429,325 ₪).

חלוקת הפרש שווי הרכבים

66. לעניין זה הוסכם על הצדדים כי הסך אותו יש לאזן בגין שווי הרכבים הוא 6,297.5 ₪ ולא כפי שנקבע ע"י בית משפט קמא .

הפחתת יתרות שליליות בחשבונות הצדדים

67. גם לעניין זה לא נפלה מחלוקת בין הצדדים והוסכם כי יש להפחית מחלקה של המשיבה את הפרש היתרות השליליות בחשבונות העו"ש של הצדדים, היינו – 152,739 ₪ (מחצית מסך 305,479 ₪)

הפחתת התשלומים ששולמו ע"י המערער לאחר מועד הקרע

68. המערער הוסיף וטען כי שגה בית משפט קמא בכך שלא קיזז מחלקה של המשיבה בחלוקת הרכוש את הסכומים השונים אותם שילם לטובת הוצאות הבית, המשכנתא ואף בגין הוצאות המשיבה.

לעניין זה טען המבקש להחזר מחצית של שני סכומים –

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

א. החזר חלקה של המשיבה בגין מחצית תשלומי המשכנתא אותם שילם המבקש ממועד הקרע ועד למכירת בית המגורים משך תקופה של כשנתיים בסך של 370,575 ₪.

ב. מחצית מסך של 148,325 ₪ אותו שילם בגין הוצאות המדור וכן הוצאות שונות של המשיבה במהלך התקופה הנזכרת.

המשיבה התנגדה למבוקש מכמה וכמה טעמים, כך טענה כי צדק בית משפט קמא בקובעו כי הייתה הסכמה בין הצדדים שהמערער יישא בהוצאות המשפחה בתקופה זו, כמו כן היות והמערער לא חויב בתקופה זו במזונות הקטינים והוצאות מדורם הרי שהנשיאה בתשלומי המשכנתא באה תחת חיובו במזונות הקטינים ומדורם אותה עת.

69. אחר שבחנו בחון היטב את טענות המערער לעניין זה מצאנו כי יש לדחותו, ונבהיר –

במהלך התקופה שממועד הקרע ועד למכירת הבית לא חויב המערער במזונות הקטינים, באותה תקופה הנהיגו הצדדים הסדרי שהות עם הקטינים על בסיס "נסטינג" (קינון nesting) באופן בו הקטינים התגוררו בבית המגורים והצדדים שהו בו לסירוגין כל אחד בימים אחרים.

אחר שפסק בית משפט קמא מזונות זמניים הוא ציין מפורשות כי אינו פוסק מזונות לתקופה האמורה כיוון שהוצאות ומזונות הקטינים שולמו במסגרתה. לאחריו, היינו אחר מכירת בית המגורים, נקבעו המזונות בשיעור של 2,000 ₪ לכל קטין (ובסה"כ 6,000 ₪) וכן 3,000 ₪ בגין השתתפות במדור וזאת בנוסף להשתתף ההוצאות הבריאות והחינוך לשכמו של המערער, כאשר צוין באופן מפורש כי "לא יעשה חישוב בגין העבר" (היינו התקופה שבין מועד הקרע למועד פסיקת המזונות, וראו עמ' 8 ש' 10 לפר' מיום 12.8.14).

ואם כן חלקה של המערערת בתשלומי המשכנתא החודשיים, שהגיעו לסך של כ – 25,000 ₪ (והרי לך ראייה נוספת ליכולתו הכלכלית המשמעותית של המערער), הוא

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 20-06-56634 פלוני נ. פלונית

כ 12,500 ₪ לחודש כאשר סך זה עולה פחות או יותר לערכי המזונות והמדור הסבירים של הקטינים אותם יש להשית נוכח פערי ההשתכרות לשכמו של המערער, כאשר לעניין זה יש להתחשב בתקופה האמורה ההשתתפות במדור עולה על סך 3,000 ₪ לחודש שנקבע באופן שוטף לאחר מכירת הבית, וזאת נוכח טיבו של המדור המהודר והיוקרתי בו התגוררו הקטינים.

הוא הדין לעניין סך ההוצאות של 148,325 ₪ בו נשא המערער אותה תקופה וכלל הן תשלומי הוצאות מדור כגון מים, חשמל וארנונה והן מספר הוצאות נלוות חלקן של הקטינים ומיעוטן של המשיבה, בנסיבות הפערים המשמעותיים ביכולות הכלכליות של הצדדים אך סביר הוא כי בתקופה האמורה יהא זה המערער אשר יישא בהוצאות אלו.

להלן בעת התחשיב הסופי אנו נשקלל אף את עניין התשלומים בהם נשא המערער, כאמור.

70. לעניין זה הוסיף המערער וטען כי לו איפשר בית משפט קמא את חשיפת הסכם הביניים אליו הגיעו הצדדים במהלך ההליך הגישורי בו היו, ניתן היה להיווכח כי הצדדים הסכימו לחלוק בהוצאות הנזכרות או בחלקן. טענה זו יש לדחות.

המערער הגיש בקשות רשות לערער על החלטת בית משפט קמא הדוחה בקשתו לעיין בהסכם הביניים הנזכר בהיותו הסכם חסוי, הן לבית המשפט המחוזי והן לבית המשפט העליון ואולם כל הערכאות דחו בקשתו זו וממילא ההחלטה האוסרת עיון במסמך זה חלוטה, די שנביא לעניין זה מדבריו של כב' הש' מזוז אשר דחה את להצגת ההסכם הנטען בהבהירו –

"למעלה מן הצורך יצוין כי צדק בית המשפט כשקבע כי רק התוצר הסופי של הליך הגישור, כפי שהוא מוגדר בתקנה 9 לתקנות בתי המשפט (גישור), התשנ"ג-1993 (להלן: תקנות הגישור), יכול להיות מועבר מחדר הגישור לאולם המשפט וכי כל השאר חסוי (בע"מ 8769/08 פלוני נ' פלונית (31.12.2008); פרט 2א. לתוספת לתקנות הגישור)" (בעמ 2396/15 - פלוני נ' פלונית, (2015))

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

מתוך שכך אין כל מקום להתחשב בהסכם נעלם אשר תוכנו נסתר מעיני בית המשפט ואשר לא התגבש בסופו של יום לכדי הסכם סופי המוסכם על הצדדים.

סוף דבר – יש לדחות טענות המערער לעניין השתתפות המשיבה בהוצאות הנזכרות.

השתתפות המשיבה בהלוואות הנטענות ע"י המערער

71. כאמור, לטענת המערער שגה בית משפט קמא בכך שלא חייב את המשיבה לשאת בהחזר מחצית ההלוואות שקיבל מגורמים שונים.

מיד יאמר כי אף טענה זו של המבקש מצאנו לדחות ונאמר הדברים בקיצור הנדרש. לא הוכח כלל למה שימשו הכספים אותם קיבל המערער מגורמים שונים ובכללם חברי משפחה וחברים עסקיים ולא זו בלבד הוכח כי המערער לא יידע את המשיבה באשר לאותן הלוואות.

כאשר עסקינן בבן זוג עיסקי (המערער) אל מול בן זוג ביתי (המשיבה) ומועברים כספים לבן הזוג העסקי ללא ידיעת בן הזוג הביתי, אין זה מן הנמנע כי כספים אלו נועדו לצרכים עסקיים, ודוק בעניין דנן לא נטען כלל כי המשיבה שותפה בעסקו של המערער וריווחי משרדו (לבד מכספים שהוכנסו לחשבונות הצדדים במהלך הקשר הזוגי) שכן עסקינן בעסק שבא לעולם קודם לקשר הזוגי, ואם כן מדוע שתהא שותפה בהחזרי הלוואות אלו.

המערער אומנם ביקש לטעון כי תכלית ההלוואות הייתה לצרכי שיפוץ ביתם של הצדדים ואולם עניין זה לא הוכח כלל ועיקר. היפוכם של דברים, יש להניח כי השיפוץ שולם מכספים אישיים של הצדדים ומכאן אף היתרות השליליות בחשבונות הבנק שלהם בסמוך למועד הקרע, יתרות שנוצרו בחשבונות אלו למרות השתכרותו המכובדת של המערער.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

72. וביתר פירוט – בכל הקשור להלוואה הנטענת שנלקחה מאמו של המערער הוכח באופן חד משמעי שאף האם לא ראתה בכספים שהעבירה למערער ככספים אותם הוא צריך להשיב לה במועד מסוים, והיא טענה באופן מלאכותי משהו כי "זה היה יורד לו מהירושה" או בלשונה "כשיהיה לו הוא יחזיר לי ואם לו אז בצוואה" (עמ' 140 לפר' מיום 12.7.15). בנדון עת המשיבה כלל לא ידעה על המתת הכספי של האם ואף האם הבהירה כי לא יידעה או דיברה עם המשיבה על הלוואה זו כיוון שהיא לא ניתנה לה כלל (שם עמ' 149 ש' 15-23). מדוע, אפוא, שהמשיבה תשתתף בהחזר הכספים שלא ידעה בבואם וכעת אף אינה יודעת באשר לדרך יציאתם? יתר על כן, המערער עצמו הבהיר בדיון שהתקיים לפנינו כי כלל לא השיב כספים אלו לאמו ואם כן לכל היותר מתקיימת עילת תביעה לאם ולא לו עצמו, ואם כן מכלל טעמים אלו יש לדחות טענות המערער באשר לחיובה של המשיבה להשתתף בהחזר מחצית הלוואת האם הנטענת בסך של 360,000 ₪.

73. בכל הקשור ליתרת ההלוואות אשר התקבלו, כך לטענת המערער, חלקן מבני משפחה וחלקם ממקורבים עסקיים הרי שגם לגביהם, כפי שהובהר לעיל, לא הוכחה מטרת ההלוואה, לא נערך כל הסכם בכתב הנוגע להלוואה הנטענת ותנאיה והמשיבה לא ידעה כלל על הלוואות אלו. בנסיבות אלו דין תביעתו של המערער להשתתפות המשיבה בהחזר מחצית מההלוואות הנטענות להידחות גם היא.

כעת אחר שדנו במכלול טענות המערער בערעורו נוסף ונבחן את טענות המשיבה בערעורה הנגדי ונבוא אל שורת הסיום.

ערעורה הנגדי של המשיבה

74. המשיבה הקדימה וטענה כנגד החלטת בית משפט קמא שלא לפסול את חוות דעתו של המומחה החשבונאי. כאן ראוי לומר לצורך ההגינות כי טענה זו נטענה "בחצי פה" שכן המשיבה עצמה הבהירה כי בשלב זה אין היא מעוניינת בפסילת חוות הדעת והחזרת הדיון במחלוקת הרכושית שבין הצדדים לנקודת ההתחלה נוכח השנים הרבות בו מצויים הצדדים בתוך הסכסוך. ואולם גם לגופם של דברים עיון בחוות הדעת של המומחה החשבונאי – זו הראשונה וזו המתוקנת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

יש בו ללמד כי המומחה פעל בשקדנות ובמקצועיות להערכת נכסיהם וזכויותיהם של כל אחד מהצדדים וכי היטה אוזן לטענות כל אחד מהצדדים, ענין שהביא לתיקון חלק ממסקנותיו אחר חקירתו. ויודגש – עבודתו השקדנית של רואה החשבון ניכרת מתוך החוות הדעת שהגיש לבית המשפט.

לא מצאנו בחוות הדעת כל חריג המצדיק את פסילת חוות הדעת או חלק מהן ומתוך שכך יש לדחות הנטען לעניין זה ע"י המשיבה.

75. המשיבה בטענותיה לא הסתפקה בטענות לחלוקה שלא מחצה על מחצה של רכוש הצדדים מחמת פערי ההשתכרות והיכולת הכלכלית שבין הצדדים והוסיפה וטענה לזכויות בנכס המוניטין האישי של המערער. המשיבה השיגה על קביעותיו של המומחה לפיהן המערער לא השביח את המוניטין שלו בתקופת הקשר הזוגי בין הצדדים וכי אותו מוניטין עמו הגיע לקשר נותר לו בעת הפירוד. לטענת המשיבה העובדה שהמשיבה נותרה בבית ודאגה לצרכי שלושת ילדיהם של הצדדים היא כשלעצמה היה בה להשביח את המוניטין של המערער בכך שאיפשרה לו להוסיף ולעסוק בעיסוקיו כעורך דין פעיל בהיותו אב לילדים כשם שעסק בדבר עת היה ללא ילדים, יתר על כן, המשיבה בשמשה כבן הזוג הביתי יצרה את הפניות הנדרשת למערער לצורך יצירת שותפויות חדשות ופיתוחו האישי עד לכך שהוא הגיע לניהול משרד עו"ד פרטי המעסיק לא פחות מ – 18 עורכי דין, כאשר מחזורי ההכנסה של משרדו הולכים ועולים משנה לשנה.

76. כפי שהבהרנו ארוכות בפרק המפרט את המתווה הנורמטיבי ביחס לחלוקת מוניטין וכושר השתכרות, הפסיקה רואה בפערים בכושר השתכרות או במוניטין של כל אחד מהצדדים כגורמים הנותנים בידי בית המשפט עילות לסטייה מחלוקה שגרתית של מחצה על מחצה ולא דווקא עילה לאומדן אותו מוניטין וגזירת אחוז מאותו אומדן כחלקו של בן הזוג האחר בנכס. מתוך שכך אף בנדון יש להתחשב במכלול הגורמים הנזכרים על מנת לבחון את האיזון הראוי של כלל נכסי הצדדים וזכויותיהם, כפי שנעשה להלן.

שקלול כלל הנסיבות לצורך חלוקה רכוש הוגנת בנדון

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

77. אחר שדנו בכלל טענותיהם של הצדדים הגענו לסיכום ביניים לפיו חלקה של המשיבה ברכוש ובזכויות המשותפות לצדדים עומד כדי 1,087,175 ש"ח וזאת נכון למועד החישוב שנערך ע"י בית משפט קמא.

חלקה של המשיבה בתמורת הבית	₪ 890,807
חלקה של המשיבה בזכויות הפנסיוניות	₪ 128,148
חלקה של המשיבה במניות המקרקעין ברומניה	₪ 214,662
חלקה של המשיבה באיזון הרכבים	₪ 6,297
חלקה של המשיבה באיזון היתרות השליליות בחשבונות הצדדים	<u>₪ 152,739</u> (-)

סה"כ **₪ 1,087,175**

ואולם לסברתנו, נוכח פערי ההשתכרות והיכולת הכלכלית המשמעותיים שבין הצדדים, ובהתחשב בכך שלמעלה ממחצית מהסך הנזכר הורתו ברכוש שהיה למשיבה עובר לתחילתו של הקשר הזוגי (תמורת הדירה שבבעלותה), וכן בהימשכותו של הקשר הזוגי בין הצדדים והעובדה שבמהלכו נולדו להם שלושה ילדים אשר המשיבה שקדה על טיפוחם וחינוכם, והתחשב בצורך לאפשר למשיבה הנדרש להוסיף ולגדל את ילדיה גם אחר פרידת בני הזוג ועל מנת שלא ליצור לילדים בית עשיר אל מול בית עני אנו סבורים כי ראוי להוסיף למשיבה מחלקו של המערער בזכויות המשותפות סך נוסף של **₪ 250,000** על מנת להביא לצדק חלוקתי והוגנות באיזון הזכויות.

בקביעת סך זה התחשבנו, בין השאר, בעובדה שהמערער נשא בכלל הוצאות משק הבית, המדור והמשכנתא כמו גם חלק מהוצאות המשיבה עצמה בתקופה של כשנתיים ממועד הקרע ועד למועד מכירת בית הצדדים ובכך שניתן למשיבה חלקה בזכויות הפנסיוניות כבר עתה ללא המתנה למועד גמילתן.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

78. בכל הקשור למזונות המשקמים שפסק בית משפט קמא למשיבה אחר למעלה משבע שנות התדיינות בין הצדדים, אנו סבורים כי בהתייחס לאופן האיזון אותו ביצענו החורג מחלוקה שווה לטובת המשיבה, הרי שנוכח חלוף השנים ובהתייחס לכך שבתקופה שלאחר הפירוד המערער הוא זה אשר נשא בעיקר הוצאות המשכנתא המדור והוצאות אחרות חלקן של המשיבה, כמו גם המשתמע מטענות הצדדים ולפיו כל אחד מהצדדים מצא בין לבין זוגיות אחרת (וראה הודאתה של המשיבה כי היא חיה עם בן זוג בתקופה שלאחר הפירוד מהמערער – עמ' 6 ש' 21 לפר' מיום 12.8.14), הרי שלא היה מקום להוסיף ולפסוק מזונות משקמים אחר שנים כה רבות ממועד פירוד הצדדים ודי בסך שפסקנו מעלה תוך חריגה מהאיזון הרגיל, על מנת לאזן באופן הוגן את זכויות הצדדים ולאפשר למשיבה שיקום ראוי של חייה אחרי הפירוד.

סיכום הדברים

79. וזה סיכום כלל קביעותינו בערעור –

א. רכוש וזכויות הצדדים יאוזן באופן שהמשיבה תקבל לידיה סך של 1,337,175 ₪ נכון למועד החלוקה שנקבע בפסק הדין של בית משפט קמא. (1,087,175 ₪ + 250,000 ₪) וזאת תחת הסך של 1,466,165.50 ₪. שנקבע ע"י בית משפט קמא.

ב. חיוב המערער במזונות משקמים מבוטל.

ג. המערער יוסיף ויישא במזונות הילדים אחר סיום לימודי התיכון ועד לסיום שירות החובה הצבאי ו/או השירות הלאומי בשיעור של שליש מחיוב המזונות השוטף בעת קטנותם.

כיוון שלטענת המערער הוא שילם לבנו הבכור את צרכי מזונותיו עד היום ומאחר וטענת המערער לעניין זה הועלתה באיחור, איננו מוצאים להחיל הוראה זו למפרע אלא מהיום ואילך.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56634-06-20 פלוני נ. פלונית

ד. שאר קביעות בית משפט קמא באשר למזונות הקטינים, משמורתם וחלוקת זמני השהות תיוותרנה על כנן.

ה. כך לא מצאנו להתערב בחיוב המערער בהוצאות המשפט בהן חויב בבית משפט קמא על אף טענותיו לעניין זה.

ו. כיוון שבתוצאה הסופית לא שינינו באופן ניכר את הסך אותו על המערער לשלם למשיבה בגין החלוקה הרכושית ומכיוון שאך ורק מקצת מטענותיו התקבלו בהליך הנוכחי לא מצאנו מקום לעשות צו להוצאות בהליך זה.

80. הערבון שהופקד ע"י המערערים ההדדיים יוחזר לידיהם באמצעות באי כוחם.

81. ניתן לפרסום ללא פרטי שמות הצדדים.

ניתן היום, ג' אדר תשפ"א, 15 פברואר 2021, בהעדר הצדדים.

אבי גורמן, שופט

הלית סילש, שופטת

צבי ויצמן, שופט אב"ד